

Matendo Ya Kanisa Leo

Je, Wao

Mapokeo au Maandiko?

Randolph Dunn

Utangulizi

Labda wengi wetu tumesikia kauli kama vile "Ibada ya Kuabudu" haikuwa rahisi, ya kuchosha, isiyowezekana, na isiyo na maana, iliyoratibiwa na haikidhi mahitaji yangu. Wamekata tamaa na kutojali huku wengine wakiridhika.

Tangu kufufuka kwa Kristo wengi "wanaume waliojifunza/Wasomi wa Biblia" wametafsiri na kufasiri hati zilizopo za Injili na Nyaraka. Kwa miaka mingi wafalme na viongozi wa kidini waliruhusu watu wachache tu waliochaguliwa kuzifikia. Miaka ilipopita hati nyingi za awali ziligunduliwa zikitoa tafsiri tofauti, tafsiri potofu na tafsiri zenye upendeleo.

Mafundisho na mazoea yaliyowasilishwa katika kijitabu hiki ni uelewa wa kibinafsi, tafsiri, na waandishi ambayo ni pamoja na kutokubaliana kati yao kuhusu maana. Mkusanyaji hawaidhinishi maoni yao bali huyawasilisha kwa kulinganisha na Biblia, tathmini na ufasiri unaotegemea ufahamu wa kibinafsi wa maandiko.

Ufafanuzi wa mafundisho sio ukweli kama ilivyo Injili. Kwa hivyo, tafsiri tofauti zinaweza kufanywa. Akili iliyo wazi inahitajika kuchunguza tafsiri na mazoea, kuyapima dhidi ya Biblia.

Je, Kanisa Langu Kweli Ni Kanisa la Agano Jipya?"

Je, Wazushi Halisi Tafadhali Wasimame?

Ukristo wa kipagani? Kuchunguza Mizizi ya Matendo ya Kanisa Letu

Mahubiri ya Kikristo Yalitoka Wapi?

Wasiwasi kuhusu Nyumba/ Makanisa Madogo

Kumbuka1. Marejeleo ya ukurasa (xx) hurejelea nambari ya ukurasa wa vitabu huku hati y inarejelea tanbihi ndani ya sura. Maoni yangu yanatambuliwa kama (rd).

Je, Kanisa Langu Kweli Ni Kanisa la Agano Jipya?

Katika jarida lake Darryl M. Erkel asema hivi: “Makanisa mengi yanadai kutegemeza yote wanayofanya juu ya Agano Jipya, lakini jambo la kuhuzunisha ni kwamba makanisa mengi yanayodai kuwa ya “kiinjilisti” yanafanya mambo machache sana ya yale ambayo Maandiko yameweka kwa makusanyiko ya mahali. Fikiria maswali yake yafuatayo:

1. Agano Jipya linafundisha kwamba kanisa la mtaa linapaswa kuchungwa na kufundishwa na wingi wa wanaume waliohitimu kimaandiko wanaojulikana kama wazee (Matendo 20:17,28; 1 Wathesalonike 5:12-13; 1 Timotheo 5:17; Waebrania 13:17; Yakobo 5:14; 1 Petro 5:1-4).

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini makanisa yetu mengi yanachungwa tu na mtu mmoja (yaani, "mchungaji")? Kwa nini makanisa mengi siku hizi yanagawanya uongozi wao katika daraja la "mchungaji mkuu," "mchungaji mshiriki," na "baraza la wazee" - hasa wakati Agano Jipya halileti tofauti kama hizo kati ya viongozi wa makutano?

2. Agano Jipya linafundisha kwamba wachungaji wa kanisa wanapaswa kutokea katika daraja na kusanyiko la kanisa (Matendo 14:23; 2 Timotheo 2:2; Tito 1:5).

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini makanisa yetu daima hutafuta wachungaji watarajiwa nje ya makutaniko yao ya sasa? Kwa nini makanisa yetu hayalei na kuwafundisha wanaume wao wenyewe kwa ajili ya uongozi wa kichungaji? Je, mazoea yetu ya sasa ya kuunda "kamati ya utafutaji ya kichungaji" kulingana na Maandiko au mapokeo ya wanadamu?

3. Agano Jipya linafundisha kwamba mkutano wa kutaniko unapaswa kuwa mahali ambapo Wakristo hutumia karama zao za kiroho na kutiana moyo katika upendo na matendo mema (Warumi 12:6-8; 1 Wakorintho 12:4-14; 14:12,26; Wakolosai 3:16; Waebrania 10:24-25; 1 Petro 4:10-11).

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini wengi wetu hatusemi au hatufanyi lolote ndani ya ibada ya kanisa? Kwa nini kuja kanisani kimsingi ni tukio la watazamaji badala ya tukio la kushiriki? Kwa nini tumeweka wajibu wetu wa kujengana na huduma katika mikono ya makasisi wenye taaluma?

4. Agano Jipya linafundisha kwamba kanisa la mtaa linapaswa kujengwa na kuhudumiwa na washiriki wote waliopo - “kwa maana mwili si kiungo kimoja, bali ni vingi” (1 Wakorintho 12:14; taz. 14:12,26-31; Waefeso 4:16).

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini huduma zetu za kanisa huzingatia sehemu moja tu ya mwili (yaani, "mchungaji")? Ni wapi, katika Agano Jipya, panapofundishwa kwamba huduma ya mwanadamu au mahubiri yanapaswa kuwa kitovu cha mikusanyiko ya kanisa?

5. Agano Jipya linafundisha kwamba kila Mkristo ni mhudumu [diakonos (rd)] na kuhani mbele za Mungu (1Petro 2:5,9; Ufunuo 1:6).

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini tunaendelea kufanya tofauti kama vile "makasisi" na "walei"? Ni kwa msingi gani wa kimaandiko tunagawanya mwili wa Kristo katika tabaka mbili za watu: "makasisi" na "walei"? Zaidi ya hayo, ikiwa kila Mkristo ni mhudumu, kwa nini haturuhusiwi kuhudumiana katika huduma ya kanisa?

6. Agano Jipya linarekodi mifano ambapo Meza ya Bwana ilikuwa mlo kamili ndani ya mazingira ya furaha, ushirika wa kindugu (Matendo 2:46; 1 Wakorintho 10:16-22; 11:18-34).

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini tumegeuza Meza ya Bwana kuwa ibada ya kina na hata ya fumbo? Kwa nini mazoezi yetu ya sasa ya Meza ya Bwana ni kama mazishi kuliko sikukuu? Kwa nini tunaamini kwamba makasisi "waliowekwa wakfu" pekee ndio wenye haki ya "kutoa sakramenti" wakati Agano Jipya halifundishi hivyo?

7. Yesu alifundisha kwamba watu wake hawakupaswa kujipa au kujitwalia vyeo vya heshima ambavyo viliwatofautisha na undugu wengine wa Kikristo (Mathayo 23:6-12; Marko 10:35-45).

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini viongozi wengi wa kanisa leo wanajipa vyeo vya juu kama vile "Mchungaji," "Mhudumu," "Askofu," "Mchungaji," "Mchungaji Mkuu" [au "Ndugu" (rd)]? Kwa nini wanaona ni muhimu kutanguliza majina yao kwa vyeo hivyo - hasa wakati Agano Jipya linakataza?

8. Agano Jipya linafundisha kwamba Wakristo wanapaswa kufanya ukarimu kwa waamini wenzao na watu wa nje (Mathayo 25:34-40; Warumi 12:13; 1 Timotheo 6:18; Tito 3:8, 14; Waebrania 13:2; 1 Petro 4:9).

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini wengi wetu huwa tunafungua nyumba zetu kwa wengine? Kwa nini Wakristo wengi hupuuza mahitaji ya kimwili ya wenzao? Kwa nini ukarimu ni sifa iliyosahaulika katika makanisa mengi? Kwa ukosefu huo wa upendo na kujali kwa wengine, je, inashangaza kwa nini makanisa yetu mengi yana baridi na kufa? [Lakini ukaribishaji-wageni haukomei tu jambo linalotokea katika nyumba ya mtu. (rd)]

9. Kanisa la kwanza lilikutana karibu pekee katika nyumba tofauti na majengo makubwa ya kidini (Matendo 20:20; Warumi 16:5; 1 Wakorintho 16:19; Wakolosai 4:15; Filemoni v.2; 2 Yohana v.10). [Mazoezi ya kukutana majumbani hayakuamriwa na huenda yalikuwa ndiyo yote yaliyopatikana. (rd)]

Hii ikiwa ni kweli, kwa nini tunahisi ni muhimu kutumia kiasi kikubwa cha pesa za Bwana kwenye majengo ya kanisa na makanisa makuu ambayo yanaweza kutumika mara moja au mbili tu kwa wiki? Je, huyu ni msimamizi mzuri wa rasilimali za kifedha ambazo Mungu hutoa? Kwa nini makanisa mengi yana bajeti kubwa zaidi ya miradi ya ujenzi, mishahara ya

wafanyakazi, na matengenezo kuliko ya misheni, maskini, na huduma zinazoelekezwa na watu? Je, hii inafichua nini kuhusu vipaumbele vyetu?

Erkel anahitimisha hivi: "Ukweli ni kwamba, tumerithi mila na desturi ndani ya makanisa yetu ambayo hayana msingi wowote katika Agano Jipya. Cha kusikitisha ni kwamba wengi wetu hatujawahi kujisumbua kuhoji au kuchunguza mila hizi. Lakini ikiwa tunataka kuona upyaji wa kweli wa kanisa, ni lazima tufikirie upya jambo hili lote linaloitwa "kanisa" na kutafuta kupatanisha yote tunayosema na kufanya mifumo na kanuni za Agano Jipya katika mwanga wa Agano Jipya la Asia. ya Mtume Yohana inatujulisha kwamba si mifumo na desturi zote za makanisa ya kwanza zinapaswa kufuatwa.

"Je, uko tayari kwa changamoto na uko tayari "kujaribu kila kitu na kushikilia sana ile iliyo ya kweli" (1 Wathesalonike 5:21; taz. Matendo 17:11)? ... Kuna njia bora zaidi!
(www.5solas.org/media.php?id=82)

Je, Wazushi Halisi Tafadhali Wasimame?

David Bercot katika Je, Wazushi Halisi Tafadhali Wasimame? Toleo la Tatu, 1989, Scroll Publishing, Amberson, PA inachunguza baadhi ya mafundisho katika Agano Jipya ambayo Wakristo wa karne ya kwanza waliamini na kuyatenda. Anasema "Ukristo wa awali ulikuwa mapinduzi ambayo yalienea katika ulimwengu wa kale kama moto kupitia mbaao kavu. Ilikuwa harakati ya kupinga utamaduni ambayo ilipinga taasisi muhimu za jamii ya Kirumi. Kama Tertullian alivyoandika: "Shindano letu liko dhidi ya taasisi za babu zetu, dhidi ya mamlaka ya mila, dhidi ya sheria zilizotungwa na wanadamu, dhidi ya mawazo ya 2quity 1 (2) dhidi ya desturi za kale."

Baadhi ya alama za kutofautisha za wafuasi waaminifu wa kwanza zilikuwa:

- a. Kujitenga na ulimwengu
- b. Upendo usio na masharti
- c. Uaminifu mtiifu (uk. 15)

"Ni ajabu jinsi gani, kwa hiyo, kwamba kanisa la kisasa la kiinjilisti linadai kwamba Wakristo wa karne chache za kwanza walikuwa wakifundisha tu na kutekeleza utamaduni wa wakati huo. Hilo ni jambo la kushangaza hasa kwa vile Warumi waliwashutumu Wakristo kwa uchungu kwa sababu ya kinyume chake - kwa kutofuata kanuni za kitamaduni za wakati huo." (uk. 25)

Wakristo wengi leo hawaonekani tofauti na wasio Wakristo wahafidhina isipokuwa wanahudhuria kanisa mara kwa mara. Kwa mfano, wao:

- a. Tazama burudani sawa.

- b. Wana wasiwasi juu ya shida sawa za ulimwengu.
- c. Wanajihusisha vivyo hivyo na kufuatia kufuatia vitu vya ulimwengu. (uk. 16)

Masuala mengi ya kitamaduni yanayowakabili Wakristo wa karne ya ishirini ni mambo yale yale ambayo yalikabili kanisa la kwanza.

- a. Talaka
- b. Utoaji mimba
- c. Mtindo wa juu - unyenyekevu wa chini
- d. Burudani iliyokadiriwa R
- e. Nadharia za mageuzi
- f. Kutokuwa na usawa wa watu
- g. Wajibu wa wanawake katika dini (uk. 26-38)

"Wakristo wa karne ya kwanza walikuwa na seti tofauti kabisa ya kanuni na maadili kwani walikataa burudani, heshima na utajiri kwani walijiona kuwa wageni katika ulimwengu huu." (uk. 17) "Mtindo wao wa maisha ulikuwa njia yao kuu ya kushuhudia." (uk. 39)

Ushuhuda (ushahidi) na mtindo wa maisha wa Wakristo wa kwanza ulikuwa ni kujisalimisha kabisa kulikowezezana kwa:

1. Wajibu wa kusaidia wa kanisa

Kanisa [wale waliowekwa ndani ya Kristo na Mungu (rd)] ni wale ambao ulishirikiana nao mara kwa mara, ambao walikuwa na maadili na mtazamo sawa na ambao daima walikutia moyo na kukujenga ili kubaki waaminifu. Walikuwa chombo chenye nidhamu lakini hawakujaribu kutunga sheria au kudhibiti haki. Badala yake, walitegemea mafundisho ya kweli, kielelezo na uwezo wa kubadilisha wa Roho Mtakatifu. (uk. 42) Waongofu lazima wabadilike kutoka ndani kwa kubadilisha mioyo yao bila kukidhi matakwā fulani magumu. (uk. 43)

Viongozi wao walioitwa waangalizi, walinzi, walezi, wazee na wachungaji (wachungaji) walitoka ndani ya kusanyiko lao la mtaa. Nguvu na udhaifu wao ulijulikana na wote. Wanaume hawa walifundisha kwa neno na mifano hata kabla ya kuchukua kazi ya kuongoza na kuongoza. (uk. 45) Hangaiko lao pekee lilikuwa hali njema ya kiroho ya kila mtu ndani ya kutaniko lao. Kwa kweli, wanaweza kuwa walitumia muda wao wote kufanya kazi hii muhimu zaidi. Ikiwa ndivyo, pengine waliungwa mkono kwa msingi sawa na ule wa wajane na yatima.9 (uk. 47)

2. Ujumbe wa msalaba - Njia yao kuu ya kueneza injili ilikuwa ni uvumilivu wao wa mateso na kifo kwa sababu walikataa kumkana Kristo. (uk.49) Clement aliandika kwamba kwa Mkristo wa kawaida, "Msalaba unaweza kuwakilishwa kwa kuvumilia ndoa kwa mwenzi asiyeamini, kutii wazazi wasioamini, au kuteseka kama mtumwa chini ya bwana wa kipagani. Hali zote

hizo zingeweza kuhusisha hisia nyingi na mateso ya kimwili; walikuwa badala ya aina ya msalaba mpole kwa mtu yeyote ambaye alikuwa amejitolea mwenyewe kuvumilia mateso na kifo kwa Kristo (17m. 8 Ufu. 12:11). (uk. 50)

3. Imani kwamba utii ulikuwa ubia kati ya mwanadamu na Mungu - Hapo awali, Mkristo mpya hutembea kwa ukaribu na Mungu kutegemea nguvu zake. Lakini kadiri muda unavyopita, mara nyingi huanza kujiondoa kwenye utegemezi huo. (uk. 52) Martin Luther alifundisha kwamba mtu hawezi kabisa kufanya wema wowote kwa nafsi yake mwenyewe na kwamba hamu na nguvu zote za kumtii Mungu zilitoka kwake pekee.¹⁵ Wakristo wa mapema waliamini kinyume kabisa. Origen aliandika "Yeye [Mungu] hujitambulisha kwa wale ambao, baada ya kufanya yote ambayo uwezo wao utaruhusu, hukiri kwamba wanahitaji msaada kutoka kwake.¹⁷ (uk. 53) ["Naweza kufanya kila kitu kupitia yeye anitiaye nguvu. (Flp. 4:13) (rd)] Si ombi la mara moja tu bali ni mchakato wa kuendelea. Kuuu njia yetu ya kimwili kutatumiza, na ikiwa hatuko tayari kuteseka kwa ndani, tukishindana na dhambi zetu, basi Mungu hatatupatia uwezo (Rum. 8:13; 1Kor. 9:27).²⁰ (uk. 54) Mtu anaweza kuepuka maumivu na mateso kwa urahisi ikiwa wanataka kufanya hivyo, kwa kumkana Kristo. Lakini mtu atayastahimili kwa kumtegemea Mungu.²¹ (uk. 55)

Maandiko ya Wakristo wa awali yalipingana na imani yangu ya kitheolojia ndivyo asemavyo David Bercot. Anabainisha watano na kutoa ushahidi:

1. Walichoamini Kuhusu Wokovu

- a. Je, tunaokolewa kwa imani pekee?

Tumeambiwa kwamba "baada ya Konstantino kupotosha kanisa, polepole ilianza kufundisha kwamba kazi zina jukumu katika wokovu wetu. Kwa kawaida mfano wa hali iliyochorwa ni kifungu kifuatacho kutoka kwa kitabu cha Francis Schaeffer Je, Tunapaswa Kuishi vipi Kisha? Baada ya kuelezea kuanguka kwa Milki ya Kirumi na kupungua kwa elimu katika nchi za magharibi, Scheaffer aliandika, 'Shukrani na sehemu ya Biblia ya Kilatini ilihifadhiwa. Ijapokuwa hivyo, Ukristo wa kawaida ulioonyeshwa katika Agano Jipya ulipotoshwa hatua kwa hatua kipengele cha Ubinadamu kiliongezwa: Kwa kuongezeka, mamlaka ya kanisa yalichukua nafasi ya kwanza kuliko mafundisho ya Biblia, Na kukawa na mkazo unaokua daima juu ya kustahili kwa mwanadamu kustahili Kristo, badala ya kazi ya Kristo pekee.

"Kama Schaeffer, waandishi wengi wa kiinjalisti wanatoa hisia kwamba imani kwamba stahili zetu wenyewe na kazi zinaathiri wokovu wetu ilikuwa ni jambo ambalo polepole liliingia ndani ya kanisa baada ya wakati wa Konstantino na anguko la Roma. Lakini sivyo ilivyo.

"Wakristo wa mapema waliamini ulimwenguni pote kwamba kazi au [na (rd)] utii unachukua jukumu muhimu katika wokovu wetu?" (uk. 57) Polycarp aliandika "Yeye aliyemfufua kutoka kwa wafu atatufufua pia - ikiwa tunafanya mapenzi yake na kutembea katika amri zake." (uk. 58) Clement wa Alexander aliandika, "Yeyote anayepata [ukweli] na kujitofautisha katika matendo mema atapata thawabu ya uzima wa milele." Origen, Hippolytus, Cyprian na Lactantius wote waliandika kwa ufupi. (uk. 59)

b. Je, Hii Inamaanisha Kwamba Wakristo Wanapata Wokovu Wao Kwa Matendo?

La, Wakristo wa mapema hawakufundisha kwamba tunapata wokovu kwa mkusanyiko wa matendo mema. (uk. 60) Kwa mfano: Clement wa Rumi - "[Sisi] hatuhesabiwi haki kwa nafsi zetu, wala kwa hekima yetu, kuelewa utauwa, wala matendo yanayofanywa kwa utakatifu wa moyo; bali kwa imani ambayo kwayo Mungu Mwenyezi amewahesabia haki watu wote tangu mwanzo." Vivyo hivyo na Polycarp, Barnaba, Justin Martyr na Clement wa Alexander wanasema kuhusu sawa. (uk. 61)

c. Je, Imani na Matendo ni Pamoja Pekee?

Hapana, lakini "Augustine, Luther na wanatheolojia wengine wa kimagharibi wametusakikisha kuwa kuna mzozo usioweza kusuluhishwa kati ya wokovu unaotegemea neema na wokovu unaowekwa kwenye matendo au utiifu. Wametumia njia potofu ya mabishano inayojulikana kama 'tatizo la uwongo,' kwa kudai kwamba kuna uwezekano mbili tu kuhusu wokovu: ni (1) aidha (1) atapata zawadi kutoka kwa Mungu au Wakristo wa mapema. zawadi sio kama zawadi kwa sababu tu inategemea utiifu." (uk. 62)

Wakristo wa kwanza waliamini kwamba wokovu ni zawadi kutoka kwa Mungu lakini Mungu hutoa zawadi yake kwa yeyote anayemchagua. Anachagua kuwapa wale wanaompenda, kumwamini na kumtii. (uk. 62)

Kwa sababu tu mtu anachagua katika utoaji wake, haibadilishi zawadi kuwa mshahara. (uk. 62)

d. Ndiyo, Lakini Biblia Inasema...

- Si kila mtu aniambiaye, Bwana, Bwana, atakayeingia katika ufalme wa mbinguni, bali ni yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni." (Mt. 7:21)
- Atakayevumilia hadi mwisho ndiye atakayeokoka. (Mt. 24:13)
- Wote waliomo makaburini wataisikia sauti yake na kutoka, wale waliofanya mema kwa ufufuo wa uzima, na wale waliofanya mabaya kwa ufufuo wa hukumu. (Yohana 5:28, 29)
- Tazama, naja upesi, na ujira wangu u pamoja nami, kumlipa kila mtu kama kazi yake ilivyo. (Ufu. 22:12)

- Jitunze mwenyewe na mafundisho. Endelea katika hayo, kwa maana kwa kufanya hivyo utajiokoa nafsi yako na wale wakusikiao pia. (1 Tim. 4:16)

Kwa hiyo, suala la kweli si suala la kuamini Maandiko, bali ni kufasiri Maandiko. Biblia inasema kwamba "mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu." (Efe. 2:8, 9) Na bado Biblia husema, "Mwaona ya kuwa mwanadamu huhesabiwa haki kwa matendo, wala si kwa imani tu." (Yak. 2:24) Fundisho letu [la Jumuiya ya Wakristo kwa ujumla lakini hasa la kanisa la Bercot] la wokovu linakubali usemi huo wa kwanza lakini kimsingi linabatilisha lile la pili. Fundisho la wokovu la Kikristo la mapema linatoa uzito sawa kwa wote wawili. Pia, Wakristo wa mapema hawakuamini kwamba mwanadamu amepotoka kabisa na hawezi kufanya lolote jema. (uk. 64)

e. Je, Mtu Aliyeokolewa Anaweza Kupotea?

Kwa kuwa Wakristo wa mapema waliamini kwamba imani yetu ya kuendelea na utii ni muhimu kwa wokovu, ni kawaida kwamba waliamini kwamba mtu "aliyeokoka" bado anaweza kupotea. (uk. 65)

Tertullian (c. 160 - c. 225 hivi) aliandika, "Watu wengine hutenda kana kwamba Mungu alikuwa chini ya wajibu wa kuwapa hata wasiostahili zawadi Yake aliyokusudia. Wanageuza ukarimu Wake kuwa utumwa .... Je! si wengi baadaye huanguka kutoka kwa neema? Je, zawadi hii haiondolewi kutoka kwa wengi."23 Cyprian aliwaambia waumini wenzake; "Imeandikwa, Mwenye kuvumilia hata mwisho, ndiye atakayeokoka. [Mt. 10:22] (uk. 65)

Mojawapo ya maandiko yaliyotajwa ni Waebrania 10:26 : "Ikiwa tunaendelea kutenda dhambi kimakusudi baada ya kuupokea ujuzi wa ile kweli, hakuna dhabihu ya dhambi itakayosalia."

f. Kundi Lililohubiri Wokovu Kwa Neema Pekee

Kulikuwa na kikundi, Wagnostiki, ambao walifundisha kwamba mwanadamu alikuwa mpotovu kabisa na kwamba kazi hazina fungu lolote katika wokovu wetu. Walidai kwamba Mungu alikuwa amewafunulia ujuzi wa pekee ambao kundi kuu la Wakristo hawakuwa nao. Waliamini kwamba Mungu, muumba, alikuwa Mungu wa hali ya chini, Mungu tofauti na Mungu baba ya Yesu. Kwa hiyo, mwanadamu aliumbwa na Mungu wa hali ya chini ambaye alichanganya mambo na mwanadamu kwa asili amepotoka kwa sababu hiyo. Kwa kuwa mwanadamu alipotoka kiasili, Mungu Mwana hangeweza kuwa mwanadamu. Alichukua tu sura ya mwanadamu. [Ikimaanisha kama angekuwa mwili na damu, hangekuwa hana dhambi. (rd)] (uk. 66)

Mtume Yohana alisema: "Wadanganyifu wengi wametokea ulimwenguni ambao hawakiri kwamba Yesu Kristo alikuja katika mwili. Huyu ni mdanganyifu na mpinga Kristo." (2 Yohana 7) Wagnostiki ndio waliokana kwamba Kristo alikuja katika mwili. (uk. 67)

2. Walichoamini Juu ya Kutanguliwa na Uhuru wa Kuamua

a. Waumini wa hiari

Wakristo wa mapema walikuwa waamini wenye nguvu katika uhuru wa kuchagua. Kwa kielelezo, Justin Martyr alitoa hoja hii kwa Warumi: "Tumejifunza kutoka kwa manabii, na tunashikilia kuwa kweli kwamba adhabu, adabu na thawabu hutolewa kulingana na sifa ya tendo la kila mtu. La sivyo, ikiwa mambo yote yanatukia kwa majaliwa, basi hakuna kitu kilicho katika uwezo wetu. Kwa maana ikiwa imeamuliwa kimbele kwamba mtu mmoja awe mwema au yule mwingine awe hana lawama, basi yule asiyestahiki sifa ya mwingine, basi yule asiyestahiki sifa nyingine. wana uwezo wa kuepuka maovu na kuchagua mema kwa uchaguzi huru, hawawajibiki kwa matendo yao.2 (uk. 70) Hisia hizi zinaungwa mkono na Clement 3, Archelaus 4, na Methodis 5. (uk. 71).

Wakristo wa mapema waliegemeza imani yao juu ya:

- Kwa maana jinsi hii Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee [wa pekee, mmoja na wa pekee (rd)], ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. (Yohana 3:16)
- Bwana hakawii kutimiza ahadi yake, kama wengine wanavyokudhani kukawia. Yeye ni mvumilivu kwenu, hapendi mtu ye yote apotee, bali wote wafikilie toba. (2 Petro 3:9)
- Roho na bibi-arusi wanasema, "Njoo!" Na asikiaye na aseme: Njoo! Yeyote aliye na kiu na aje; na yeyote anayetaka, na ayatwae maji ya uzima bure. (Ufunuo 22:17)
- Leo ninazishuhudisha mbingu na ardhi kuwa nimeweka mbele yenu uzima na kifo, baraka na laana. Sasa chagua uzima, ili wewe na watoto wako muishi. (Kumbukumbu la Torati 30:19)

b. Lakini Je, Biblia Haisemi...?

- Chagua maisha upate kuishi.
- Wokovu hautegemei tamaa au juhudi za mwanadamu.
- Mungu hapendi yeyote apotee bali afikie toba.
- Mungu humrehemu amtakaye. (uk. 73)

Kanisa la kwanza liliamini kutakuwa na hukumu ya haki na Mungu lakini ni wajibu wetu kuishi kwa haki. Kwa hivyo, fikiria:

- Amekuonyesha, ewe mwanadamu, lililo jema. Na Bwana anataka nini kwako? Kutenda haki na kupenda rehema na kutembea kwa unyenyekevu na Mungu wako. (Mika 6:8)
- Tazama, naweka mbele yako leo uzima na mafanikio, mauti na uharibifu. Kwa maana ninakuagiza leo kumpenda Bwana, Mungu wako, kutembea katika njia zake, na kushika maagizo yake, na amri zake, na sheria zake. (Kumbukumbu la Torati 30:15-16)
- Je! waonyesha dharau kwa wingi wa wema wake, uvumilivu na subira yake, bila kutambua kwamba wema wa Mungu unakuongoza kwenye toba [mabadiliko ya mtindo wa maisha]? Lakini kwa sababu ya ukaidi wako na moyo wako usio na toba, unajiwekea ghadhabu kwa ajili ya siku ya ghadhabu ya Mungu, wakati hukumu yake ya uadilifu itakapofunuliwa. Mungu "atamlipa kila mtu kwa kadiri ya matendo yake." Kwa wale ambao kwa kudumu katika kutenda mema wanatafuta utukufu, heshima na kutokufa, atawapa uzima wa milele. Lakini kwa wale wanaotafuta ubinafsi na wanaokataa ukweli na kufuata uovu, kutakuwa na ghadhabu na hasira. (Warumi 2:4-8)
- Kuna tofauti kubwa kati ya kuona jambo na kulisababisha. (uk. 76)

3. Nini Maana ya Ubatizo kwa Wakristo wa Kwanza

Maneno ya Yesu kwa Nikodemo kwamba ni lazima mtu azaliwe kwa maji na kwa roho yalieleweka ulimwenguni pote na Wakristo wa mapema kuwa yanarejelea ubatizo wa maji [Gr. baptizo -zamisha. (rd)]. (uk. 77) Irenaeus aliandika "Tabaka hili la wanadamu [Wagnostiki waliosema wanadamu hawawezi kuzaliwa upya au kufanywa upya kupitia ubatizo wa maji] wamechochewa na Shetani kukataa ubatizo ambao ni kuzaliwa upya kwa Mungu.1 (uk. 77)

Wakristo wa mapema walihusisha mambo matatu muhimu sana na ubatizo wa maji na kwa kuwa kuosha huku hakukuwa na sifa yoyote kwa upande wa mtu aliyebatizwa, ubatizo mara nyingi ulijulikana kama "neema." (uk. 78)

a. Ondoleo la dhambi - kwa kuzingatia yafuatayo:

- Na sasa unasubiri nini? Simama, ubatizwe, ukaoshe dhambi zako, ukiliitia jina lake. (Matendo 22:16)
- Alituokoa, si kwa sababu ya mambo ya haki tuliyofanya, bali kwa sababu ya rehema yake. Alituokoa kwa kuoshwa kwa kuzaliwa upya na kufanywa upya na Roho Mtakatifu. (Tito 3:5)
- Petro akihusiana na ubatizo wa Kikristo kwa Nuhu na gharika alisema - Maji yanaashiria ubatizo ambao sasa unawaokoa ninyi pia - sio kuondolewa kwa uchafu kutoka kwa mwili bali rehani ya dhamiri njema kwa Mungu. Inakuokoa kwa ufufuo wa Yesu Kristo. (1 Petro 3:21-22)
- "Tubuni mkabatizwe kila mmoja kwa jina lake Yesu Kristo, mpate ondoleo la dhambi zenu, nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu (Matendo 2:38).

- Kuzaliwa Upya - Kulingana na maneno ya Yesu kwa Nikodemo, Wakristo wa kwanza pia waliamini ubatizo wa maji ulikuwa njia ambayo mtu alizaliwa mara ya pili. Irenaeus alitaja hili katika mjadala juu ya ubatizo, "Kama sisi ni wenye ukoma katika dhambi, tunatakaswa kutokana na makosa yetu ya zamani kwa njia ya maji matakatifu na maombi ya Bwana. Kwa hiyo tunafanywa upya kiroho kama watoto wachanga waliozaliwa, kama vile Bwana alivyotangaza: 'Mtu asipozaliwa mara ya pili kwa maji na kwa roho, hataingia ufalme wa mbinguni' 3:39) (Yoh. 3:39) (Yoh.
- Mwangaza wa Kiroho - Waliamini kwamba mtu aliyebatizwa hivi karibuni, baada ya kupokea Roho Mtakatifu alikuwa na maono ya wazi zaidi ya mambo ya kiroho.
- Ubatizo Haukuwa Tambiko Tupu - Ubatizo ulikuwa ni desturi isiyo ya kawaida ya kufundwa ambayo kwayo mwamini mpya alipita kutoka kuwa mtu mzee wa mwili hadi kuwa mtu aliyezaliwa upya kwa roho. Hawakutenganisha ubatizo na imani na toba. Walifundisha hasa kwamba Mungu hakuwa na ulazima wa kutoa msamaha wa dhambi kwa sababu tu mtu alibatizwa.6 (uk. 80)
- Je, Watu Wasiobatizwa Walilaaniwa Kiotomatiki? - Wakristo wa kwanza waliamini kwamba Mungu angefanya kile ambacho kilikuwa cha upendo na haki kwa wapagani ambao hawakupata fursa ya kusikia habari za Kristo.
- Ibada ya Kiinjili ya Kifungu - Kwa ujumla sisi wainjilisti tumekataa sherehe ya kihistoria ya kuzaliwa upya kwa ubatizo na tumeanzia sherehe yetu maalum - wito wa madhabahuni. Petro alipoulizwa "Tufanye nini?" hakusema shuka mbele na umkaribishe Yesu moyoni mwako. Hapana, aliwaambia "Tubuni, na kila mmoja wenu abatizwe kwa jina [mamlaka (rd)] la Yesu kwa ondoleo la dhambi. " (uk. 82) [Rejea somo la BibleWay Ubatizo ndani ya Kristo]

4. Mafanikio: Baraka Au Mtego

Mpenzi, naomba ufanikiwe katika mambo yote na kuwa na afya yako, kama vile roho yako ifanikiwavyo. (3 Yohana 2) Je, Yohana alikuwa akiwaahidi utajiri na afya kutoka kwa Mungu, injili ya afya na utajiri? Yafuatayo ni baadhi ya vifungu vingine kutoka katika Biblia. (uk. 84)

- Maana shina moja la mabaya ya kila namna ni kupenda fedha. Baadhi ya watu kwa kuwa na tamaa ya fedha, wamefarakana na imani na kujichoma kwa huzuni nyingi. (1 Timotheo 6:10)
- Iweke maisha yako bila kupenda pesa na ridhike na ulicho nacho. (Waebrania 13:5)
- Msijiwekee hazina duniani, nondo na kutu hugaribu, na wezi huingia na kuiba. Lakini jiwekeeni hazina mbinguni, ambako nondo na kutu haziharibu, na wevi hawavunji na kuiba. Kwa maana hazina yako ilipo, ndipo utakapokuwa na moyo wako. (Mathayo 6:19-21)
- Hakuna awezaye kutumikia mabwana wawili. Ama atamchukia huyu na kumpenda mwingine, ama atashikamana na huyu na kumdarau mwingine. Hamwezi kumtumikia Mungu na Fedha. (Mathayo 6:24)
- Lakini tukiwa na chakula na mavazi, tutaridhika na vitu hivyo. Watu wanaotaka kutajirika huanguka katika majaribu na mtego na tamaa nyingi za kipumbavu na zenye kudhuru ambazo hutumbukiza watu katika uharibifu na uharibifu. (1 Timotheo 6:8-9)

- a. Hatari za Mafanikio - Hermes (kabla ya 150 BK) aliandika: "Hawa ni wale ambao wana imani kweli kweli, lakini pia wana utajiri wa dunia hii. Wakati dhiki inakuja, wao humkana Bwana kwa sababu ya utajiri wao na biashara .... Matokeo yake, wale walio matajiri katika ulimwengu huu hawawezi kuwa na manufaa kwa Bwana isipokuwa utajiri wao haukatiliwe kwanza." Analaani tamaa au kupenda mali. Paulo katika Waefeso 4 anawashauri Wakristo kufanya kazi ili kuwapa wengine. (rd)] Lakini mtu nje awezaje kumtoa Mungu? Ikiwa mali inatoka kwa Mungu, Mkristo hawezi kuipoteza kwa kutii Neno la Mungu na kushiriki mali yake na maskini. (uk. 87)
- b. Ni Tofauti Gani Kati ya Ujumbe wao na Ujumbe wa Leo Injili ya mafanikio inasema "Bwana aliendelea, 'Wewe wasema, Shetani, ondoa mikono yako kwenye fedha yangu!' kwa sababu ni Shetani ndiye anayeizuia isije kwenu - si Mimi." 10 (uk.88).
- c. Wakristo Walifurahia Afya Bora - Barua zilizoandikwa na Wakristo wa mapema zinashuhudia kwamba walipatwa na mapigo na misiba sawa na wanadamu wengine. (uk. 89)

5. Je, Maadili ya Agano la Kale Bado Ni Mazuri ya Kutosha?

John Calvin alifundisha kwa mkazo kwamba kulikuwa na tofauti ndogo kati ya hayo mawili [maadili ya Agano la Kale na Jipya (rd)].¹ (uk. 91) Hata hivyo, uelewa wa Wakristo wa kwanza ulikuwa kwamba mafundisho ya maadili ya Kristo yalipita mafundisho ya maadili ya Agano la Kale kama mafundisho ya Kristo yalikuwenda kwenye maana ya kiroho. (uk. 92)

Mwandishi anazua maswali kadhaa

- a. Yesu Alimaanisha Nini Aliposema "Usiape"? [Hapo awali kuapa kulimaanisha kumwomba Mungu athibitise au ahakikishe maneno ambayo mtu aliyasema. Leo inaonekana kumaanisha "Je, unachotaka kusema ni kweli kabisa? Kauli "Kama Mungu ni shahidi wangu" inaonekana kuwasilisha maana ya asili ya kuapa. (rd)]
- b. Je, Vita Ni Vibaya Kiadili? [Mungu alitumia na pengine bado anatumia mataifa kuzalisha hali ambazo mapenzi yake yanaweza kutimizwa. (rd)]
- c. Mkristo Anapaswa Kuwa na Maoni Gani kuhusu Adhabu ya Mji Mkuu? [Mungu aliiweka serikali kuleta utulivu kutoka kwa machafuko. (rd)]

Ukristo wa kipagani? Kuchunguza Mizizi ya Matendo ya Kanisa Letu,

Frank Viola na George Barna walisoma maandishi fulani katika karne tatu za kwanza ili kuona kama yangeweza kutoa na kuelewa mafundisho na mazoea ya Wakristo wa karne ya kwanza. Katika kitabu chao cha Pagan Christianity? Kuchunguza Mizizi ya Matendo Yetu ya Kanisa, 1998, Tyndale House Publishing, Inc. waliweka mashtaka kwamba mazoea ya leo yanakinzana na mafundisho ya Biblia na mazoea ya karne ya kwanza.

"Ni wakati ambapo mwili wa Kristo uwasiliane na Neno la Mungu na historia ya kanisa ili kufikia ufahamu bora wa kile tunachoweza na tunapaswa kufanya na vile vile tusivyoweza na tusivyopaswa kufanya." (Utangulizi uk. xxvii) [Tahadhari inapaswa kutekelezwa katika kutegemea historia kwani mara nyingi huakisi mazoea na mafundisho potovu badala ya ukweli. (rd)]

Ukristo wa kipagani? madai kwamba idadi kubwa ya shughuli na mazoea ya makanisa ya leo yanapingana na desturi na mafundisho ya Biblia. Pia wanadai kwamba kwa kutumia mbinu ya uthibitisho wa kutuma maandishi, maandiko hayana muktadha ili kuunga mkono mafundisho na/au mazoezi.

Maeneo yanayokabiliwa na changamoto ni:

- Majengo ya Kanisa
- Utaratibu wa Ibada
- Ibada
- Mchungaji
- Mavazi ya Jumapili Asubuhi
- Mawaziri wa Muziki
- Zaka na Mishahara ya Wakleri
- Ubatizo
- Meza ya Bwana
- Elimu ya Kikristo
- Mbinu ya Kuelewa Agano Jipya

[Kumbuka: Mashtaka haya hayawezi kukubaliwa kwa upofu au kukataliwa wala desturi zetu za sasa za kanisa haziwezi. Kwa hiyo, maandiko yaliyotumiwa na mwandishi yanayounga mkono mashtaka yake lazima yahifadhiwe muktadha, kuchambuliwa, kutia ndani azimio la wasikilizaji walioandikiwa, matatizo yanayoshughulikiwa na kujadiliwa na Wakristo wengine. Weka akili wazi. Jihadharini na mila za kibinafsi katika tafsiri yetu. Shikilia mabadiliko yoyote yaliyopendekezwa, ikiwa yapo, hadi uchanganuzi wote ukamilike. Kisha kagua kama kifurushi cha jumla. (rd)]

Majengo ya Kanisa

"Uyahudi wa kale ulijikita katika vipengele vitatu: Hekalu, ukuhani na dhabihu. Kristo alipokuja, alimaliza yote matatu kwa kuyatimiza ndani Yake. Yeye ndiye hekalu ambalo linajumuisha nyumba mpya na hai iliyojengwa kwa mawe hai - "bila mikono." Yeye ndiye kuhani ambaye ameanzisha ukuhani mpya. Yeye ndiye dhabihu kamilifu na iliyokamilika.¹ Kwa sababu hiyo, Hekalu, ukuhani wote wa Yesu Kristo uliokuja, dhabihu ya Kiyahudi ilipitisha mbali na ukuhani wa Kiyahudi. ulikuwa utimilifu na uhalisi wa hayo yote.³ Inaweza kusemwa kwa usahihi kwamba Ukristo ulikuwa dini ya kwanza isiyo na msingi wa hekalu kuwahi kutokea.

Baada ya uharibifu wa Yerusalemu Wakristo wa Kiyahudi walidhoofika na Wakristo wasio Wayahudi wenye asili yao ya kipagani wanakuwa mashuhuri zaidi.

Clement wa Alexander [mapokeo ya falsafa ya Kigiriki yaliyounganishwa na mafundisho ya Kikristo (Wikipedia/wiki/clement_of_alexander na wiki/platoism) alikuwa mtu wa kwanza kutumia neno “kwenda kanisani.”⁹ Hata hivyo, Wakristo hawakujenga majengo maalum kwa ajili ya ibada hadi enzi ya Konstantini katika karne ya nne.¹² (uk.12)

Ukristo ulipozaliwa, ndiyo dini pekee katika sayari hii ambayo haikuwa na vitu vitakatifu, haina watu watakatifu na haina nafasi takatifu.¹⁸ Ukristo ulioitaka Milki ya Rumi kimsingi ulikuwa ni harakati ya kutegemea nyumba.²² Kwa hiyo, ibada haiko katika nafasi, wala haitolewi kutoka katika maisha yote. Kuzungumza Kibiblia, Wakristo 'mahali patakatifu' ni kama vile Bwana wao aliyepaa. Ibada sio kitu kinachotokea mahali fulani kwa wakati fulani. (rejelea Yohana 4) Ni mtindo wa maisha. Ibada hutokea katika roho na uhalisia ndani ya watu wa Mungu, kwa maana hapo ndipo Mungu anapoishi leo. [maelezo ya chini 17 Tazama JG Davis, Matumizi ya Kidunia ya Majengo ya Kanisa, 3-4] (uk. 14)

Katika karne ya pili na ya tatu mabadiliko yalitokea. Wakristo walianza kufuata mtazamo wa kipagani wa kuwastahi wafu.³⁰ Mazishi yao yalionekana baadaye kuwa “mahali patakatifu” na kusababisha kujengwa kwa minara ndogo ya ukumbusho na madhabahu ya kuwaheshimu wafu wao. (uk. 15-16)

Kabla ya Konstantino kuwapa uhuru kutoka kwa mateso, Wakristo walikuwa wachache waliodharauliwa. Lakini Dola ya Kirumi iligawanywa kati ya wapagani na Wakristo na Konstantino alihitaji kuiunganisha. [Katika kujaribu kuiunganisha, alianzisha kanisa la serikali na akaanza kuunganisha mafundisho ya Kikristo na ya kipagani kwa kuyapa majina mapya mazoea ya kipagani kwa majina ya Kikristo. (rd)] Pia alianza ujenzi wa majengo ya kanisa. Kwa hivyo, ikiwa Wakristo wangekuwa na majengo yao matakatifu kama walivyokuwa Wayahudi na wapagani, imani yao ingechukuliwa kuwa halali." (uk. 18) [Hisia hii ni ya sasa hivi. Hivyo, kwa kuzingatia majengo tunaweza kukengeusha kutoka kwa Kristo. (rd)]

Majengo ya kanisa la Konstantino yalikuwa mapana na ya kifahari yaliyoigwa kwa basilica (majengo ya kawaida ya serikali yaliyoungwa kwa kufuata mahekalu ya kipagani).⁸⁰ Yalikuwa ya ajabu kwa kuketisha umati wa watu tulivu na wenye utulivu ili kutazama onyesho. Hii ilikuwa mojawapo ya sababu zilizomfanya Konstantino kuchagua mfano wa basilica.⁸⁵ Basilica pia iliruhusu jua kumwangukia mzungumzaji alipokabiliana na kutaniko.⁸⁶ (uk.22)

Basilica ya Kikristo ilikuwa na jukwaa lililoinuka lenye madhabahu na kiti cha askofu, kathedra au kiti cha enzi.⁹⁴ Kiti hiki kilibadilisha kiti cha hukumu cha kanisa la Kirumi.⁹⁵ Kwa hiyo mamlaka na mamlaka vilikaa kwa kiti. Kutoka kwenye kiti hiki askofu alitoa mahubiri yake.⁹⁷

(uk. 23) Kiti au mimbari iliwainua wakleri hadi nafasi ya umashuhuri hivyo kumweka juu na juu ya watu wengine wa Mungu. Kisha kikao kilizuia ushirika wa uso kwa uso, kukaribisha au kuwa ishara ya ulegevu na ulegevu na kufanya ibada ya ushirika kuwa mchezo wa watazamaji.175 (uk. 34)

Ujio wa jengo la kanisa ulileta mabadiliko makubwa katika ibada ya Kikristo:

- a. Taratibu za mahakama ya kifalme ziliingizwa katika liturujia.
- b. Mishumaa ilionekana kufuatia mazoezi ya kubeba mishumaa kabla ya kuingia kwa mfalme.
- c. Kufukiza uvumba wakati makasisi waliingia chumbani.
- d. Nguo maalum zilizofanana na zile za maafisa wa serikali ya Kirumi.
- e. Muziki wa maandamano kwa mwanzo wa huduma za kwaya.
- f. Makasisi wa kitaalamu walifanya "ibada ya kuabudu" ikichukua nafasi ya ushiriki wa wazi na ukaribu wa waabudu wote.

Kama vile msomi mmoja Mkatoliki alivyoandika, pamoja na ujio wa Konstantino "desturi mbalimbali za tamaduni za kale za Kirumi zilitiririka katika liturujia ya Kikristo ... hata sherehe zilizohusika katika ibada ya kale ya maliki kama mungu zilipata njia ya kuingia katika ibada ya kanisa, katika umbo lao la kidunia tu.109 (uk. 24-25) Pamoja na ujio wa majengo ya kanisa yenye umuhimu juu ya wengine, sakafu iliyoituka juu ya wengine imeongezwa. ibada inaanza kuwa isiyo shirikishi kwa hiyo, shughuli inayofanyika mahali maalum na kuondolewa katika maisha ya kila siku (uk. 38) [Biblia iko kimya kuhusu eneo la mkusanyiko: mpangilio, ukubwa au umiliki wake.

Utaratibu wa Ibada

Mkutano wa kanisa la kwanza ulikuwa na alama ya kujitolea, uhuru, utendaji wa kila mshiriki, uchangamfu na ushiriki wa wazi. (uk. 50)

Zingatia:

- 1 Wakorintho 12:14 Basi mwili si kiungo kimoja, bali viungo vingi.
- 1 Wakorintho 12:18 Mungu alipanga viungo katika mwili, kila kimojawapo kama alivyotaka kiwe.
- 1 Wakorintho 12:27 Basi ninyi mmekuwa mwili wa Kristo, na kila mmoja wenu ni kiungo chake.
- 1 Wakorintho 12:31 Lakini tamanini sana karama zilizo kubwa zaidi.
- 1 Wakorintho 13:13-14:1 Na sasa haya matatu yanabaki: imani, tumaini na upendo. Lakini lililo kuu kati ya hayo ni upendo. Fuata njia ya upendo na kutamani sana karama za kiroho, hasa karama ya unabii.

1 Wakorintho 14:12 Jaribu kuwa bora katika karama zinazojenga kanisa, [Wakristo waliokusanyika (rd)].

Paulo akizungumzia shughuli za kanisa lililokusanyika anasema "Mnapokutana pamoja, kila mtu ana wimbo, au neno la mafundisho, ufunuo, lugha [lugha ngeni kwa mzungumzaji au msikiaji kwa hiyo wanaohitaji kutafsiri. (rd)] au tafsiri. Haya yote lazima yafanywe kwa ajili ya kuliimarisha kanisa. Ikiwa yeyote anasema kwa lugha, wawili - au hakuna mfasiri, basi hakuna mtu anayeweza kutafsiri, basi hakuna mtu anayeweza kufafanua zaidi ya tatu. Msemaji anapaswa kunyamaza katika kanisa na kusema na yeye mwenyewe na Mungu, na wengine wanapaswa kupima kwa makini yale ambayo yanasemwa, msemaji wa kwanza na aache, ili kwamba kila mtu anapaswa kufundishwa na kutiwa moyo.

Kwa hiyo, ni pointi gani anazofanya?

- Mnapokutana pamoja Wakristo Wakorintho Waliokusanyika
- Wanaume na wanawake Wakristo wanashiriki kikamilifu
  - wimbo >
  - neno la maelekezo >> shughuli mbalimbali kulingana na
  - ufunuo >> kazi za mtu binafsi, karama.
  - lugha au tafsiri >

Mazoezi ya kanisa la leo yamerekebisha kusanyiko katika sehemu mbili:

- a. Kujifunza Biblia ambapo wanawake wanaruhusiwa kusema
- b. Ibada ya Kuabudu ambapo hawaruhusiwi kuzungumza
  - Yote haya lazima yafanywe kwa ajili ya kuwaimarisha wale waliokusanyika.
  - Tusikate tamaa [kuacha, kuacha (rd)] kukusanyika pamoja, kama ilivyo desturi ya wengine, bali tuhimizane - na kuzidi kufanya hivyo kwa kadiri mwonavyo Siku ile kuwa inakaribia. (Waebrania 10:25)

Ondoa mabadiliko ya juu juu ambayo yanafanya kila ibada ya kanisa la kiprotestanti kuwa tofauti utapata kimsingi liturujia sawa [agizo lililowekwa (rd)] lakini si lazima kwa mpangilio ule ule: (uk. 48-50)

- Salamu wakati mtu anaingia ndani ya jengo
- Maombi na/au usomaji wa maandiko
- Huduma ya nyimbo
- Matangazo
- Sadaka
- Mahubiri
- Baraka

Kwa hiyo, utaratibu wa ibada ya kiprotestanti ulianza wapi?

1. Ina mizizi yake katika Misa 9 ya Kikatoliki ya zama za kati ambayo ilijumuisha

- a. Mavazi ya kuhani wa kipagani
- b. Matumizi ya uvumba na maji takatifu katika ibada za utakaso
- c. Uchomaji wa mishumaa katika ibada
- d. Usanifu wa Basilica ya Kirumi
- e. Sheria ya Roma kama msingi wa "sheria ya kanuni"
- f. Cheo cha Pontifex Maximus kwa askofu mkuu
- g. Taratibu za kipagani kwa Misa¹⁷ (uk. 53)

2. Luther alikashifu vilemba na fimbo za uongozi wa Kanisa Katoliki na mafundisho yake juu ya Ekaristi. Kwa hiyo, alifanya mahubiri, badala ya Ekaristi, kuwa kitovu cha mkusanyiko.²⁶ "Kusanyiko la Kikristo halipaswi kamwe kukusanyika pamoja bila kuhubiri Neno la Mungu na maombi, hata iwe kwa ufupi jinsi gani" ... "mahubiri na mafundisho ya Neno la Mungu ndiyo sehemu muhimu zaidi ya huduma ya Kimungu."²⁹ (uk. 53)

Mabadiliko makubwa ambayo Lutheri alifanya kwa Misa ya Kikatoliki [Ekaristi au Meza ya Bwana (rd)] yalikuwa:

- a. Imefanywa kwa lugha ya watu
- b. Alitoa mahubiri sehemu ya kati
- c. Ilianzisha [imerejeshwa kwa (rd)] uimbaji wa mkutano
- d. Ilifuta wazo kwamba Misa ilikuwa dhabihu ya Kristo
- e. Kusanyiko lililoruhusiwa kushiriki mkate na kikombe, badala ya kuhani tu. (uk. 55)

3. Calvin aliondoa ogani ya bomba na kwaya kwani hazikutajwa waziwazi katika Agano Jipya.⁶⁴ (uk.58)

4. Wakalvini wa Puritani huacha mavazi ya ukasisi, sanamu, na mapambo.⁸⁶ Mahubiri yalifikia kilele chake kwa wapuriti wa Marekani. Pia waliadhibu kwa kuweka akiba na kuwatoza faini washiriki waliokosa mahubiri ya Jumapili asubuhi.^{88, 89} (uk. 63)

5. Wamethodisti walieneza ibada ya Jumapili jioni.⁹⁸ (uk. 64)

6. The Frontier-Revivalists walibadilisha lengo la kuhubiri kuwa mahubiri ya kiinjilisti.¹⁰¹ (uk.65)

7. Wamethodisti na Waamsho wa Mipaka walizaa "wito wa madhabahu." ¹¹² (uk. 66) Inajulikana kama "benchi ya wasiwasi" na Charles Finny.¹¹³ Kipengele cha kudumu zaidi cha Finley kilikuwa pragmatism ikiwa kitu kinafanya kazi, inapaswa kukumbatiwa bila kujali mazingatio ya kimaadili.¹¹² (uk. 67) Au, "mwisho huhalalisha njia." (uk.68) American Frontier-Revivalism iligeuza kanisa kuwa kituo cha kuhubiri na kupunguza tajriba ya kusanyiko ya ujengaji kuwa misheni ya uinjilisti.¹²⁵ Iliunda haiba ya mimbari kama kivutio kikuu cha kanisa. Matokeo yake, uimarishaji wa kila mmoja wa utendaji kazi ili kumdhahirisha Yesu Kristo kwa ushirika kabla ya enzi na mamlaka kupotea.¹²⁷ (uk. 69)

8. DL Moody mwishoni mwa miaka ya 1800 alianzisha "sala ya mwenye dhambi"¹³⁶ na Billy Graham aliisasisha mbinu ya Moody miaka hamsini baadaye.¹³⁷ (uk. 70)

9. Kuanzia mwaka wa 1906 harakati ya Kipentekoste ilianzisha kuinua mikono, kucheza kwenye viti, kupiga makofi, kunena kwa lugha [si lugha fulani inayojulikana bali gibberish (rd)] na matumizi ya matari. (uk. 72)

Kwa hiyo, utaratibu wa ibada ya kiprotestanti ni: (uk. 73-77)

- a. Inasimamiwa na kuongozwa na kasisi.
- b. Mahubiri yalifanywa kuwa kitovu cha ibada ambayo ilikuwa ya kutabirika sana, ya kimazoea na ya kimantiki, na bila ya kujituma.
- c. Kujengana kwa ushirikishwaji wa wanachama kulikandamizwa kwa hiyo kukawa kimya.
- d. Liturujia tulivu pamoja na utendaji wake mdogo humaanisha kuweka saa moja kwa juma ndio ufunguo wa maisha ya ushindi ya Kikristo.

Mahubiri

Kwa kuondolewa kwa mahubiri, mahudhurio ya ibada ya Jumapili asubuhi yanaelekea kupungua kwani mahubiri ndiyo msingi wa liturujia ya kiprotestanti. (uk. 85) Kwa kweli inaondoa kusudi ambalo Mungu alipanga kanisa kukusanyika na haina uhusiano mdogo sana na ukuzi wa kweli wa kiroho. (uk. 86-87)

- a. Ni jambo la kawaida - mara moja kwa wiki.
- b. Inatolewa na mtu yule yule - msemaji wa kitaalam.
- c. Inawasilishwa kwa hadhira tulivu - monologue, au hotuba.
- d. Ni aina ya hotuba iliyokuzwa - muundo maalum karibu na pointi 3 hadi 5.

Tofauti na mahubiri ya mitume yalikuwa: (uk. 88)

- a. Mara kwa mara.
- b. Imetolewa kwa hafla maalum kushughulikia shida maalum.
- c. Nje ya macho bila muundo wa balagha.
- d. Katika mfumo wa mazungumzo yenye maswali na usumbufu kutoka kwa hadhira.

Rekodi ya kwanza kabisa ya chanzo cha Kikristo cha mahubiri ya kawaida yapatikana katika karne ya pili.¹⁴ Clement wa Alexander aliomboleza ukweli kwamba mahubiri hayakufanya mabadiliko ya Wakristo.¹⁵ (uk. 89)

Viini vya mahubiri vinarudi kwa waalimu wa kutangatanga, wanaoitwa sophists, wa karne ya tano KK. Walikuwa wataalamu wa mijadala kwa kutumia mvuto wa hisia. Mwonekano wa kimwili na lugha ya werevu ili "kuzuza" hoja zao.¹⁸ Hili lilizaa tabaka la wanaume ambao walikuja kuwa mahodari wa misemo mizuri, "kukuza mtindo kwa ajili ya mitindo." Walikuwa wataalamu wa kuiga umbo badala ya vitu.²⁰ Wasofi walitambuliwa kwa mavazi maalum,

walikuwa na makazi maalum ambapo walitoa mahubiri ya kawaida kwa hadhira ileile na kupata pesa nyingi. (uk.89)

Takriban karne moja baadaye, Aristotle alitoa hotuba ya maneno matatu.²² Wazungumzaji wanaweza kuleta mshtuko kwa umati kwa ustadi wao wa kuongea.²⁷

Aina ya mahubiri ya Kigiriki iliingia katika kanisa la Kikristo karibu karne ya tatu...mikutano ya wazi inaanza kuisha, na mikusanyiko ya kanisa ikawa ya kiliturujia zaidi na zaidi [kaida zilizoamriwa kwa ajili ya huduma ya kidini au ibada ya hadharani (rd)] ikizidi kuwa “huduma.”³⁰ Hivyo wazo la kipagani la msemaji mtaalamu aliyezoezwa ambaye hutoa hotuba kwa ada lililhamia moja kwa moja kwenye mkondo wa damu ya Kikristo. (uk. 91) Mtindo huu mpya ulisisitiza usemi ulioboreshwa, sarufi ya hali ya juu, ufasaha wa maua, na monolojia. (uk. 92)

Aina hii ya mafundisho au mahubiri yamekuwa na athari mbaya kwa kanisa:

- a. Humfanya mhubiri kuwa mtendaji mzuri.
- b. Inahimiza kutokuwa na utulivu na hivyo kudhoofisha huduma ya pamoja na mikutano ya ushiriki ya wazi ya washiriki.
- c. Inahifadhi makasisi hata kama haijaitwa hivyo.
- d. Inawapunguzia ujuzi watakatifu.
- e. Inazalisha masomo yasiyofaa.

Mchungaji

Ondoa mchungaji/kiongozi wa siku hizi na Uprotestanti kama tunavyojua utakufa. Yeye ndiye kielelezo cha Ukristo wa Kiprotestanti kitovu kikuu, nguzo kuu, na kitovu cha kanisa la kisasa. Kinaya kikubwa ni kwamba hakuna mstari hata mmoja katika Agano Jipya lote unaounga mkono mambo hayo. Hata hivyo, mchungaji ni wa kibiblia. (uk.106-7) Zingatia:

Waefeso 4:11 “Naye alitoa wengine kuwa mitume, na wengine kuwa manabii, na wengine kuwa wainjilisti na wengine kuwa wachungaji na waalimu” ndio mstari pekee ambapo mchungaji anatumika. [Neno hili la Kiyunani la mchungaji, poiména, limetafsiriwa kama mchungaji ndani ya muktadha ule ule wa kiongozi wa aina iliyotajwa katika Waefeso katika 1 Petro 2:25. (rd)]

- a. Neno ni wingi.
- b. Inamaanisha mchungaji/wachungaji sitiari inayoelezea kazi.⁴
Wachungaji (wachungaji) wa karne ya kwanza walikuwa wazee wa mahali (presbyters) na waangalizi (walinzi, walinzi) wa kanisa. Kazi yao inakinzana na jukumu la kisasa la uchungaji⁹ [katika makanisa mengi ya kiprotestanti. (uk. 108)

Mbegu za mchungaji wa kisasa zinaweza hata kugunduliwa katika enzi ya Agano Jipya. Diotrefe, ambaye “alipenda[d] kuwa na ukuu” katika kanisa (3 Yoh. 9-10).¹² (uk. 109)

Hadi karne ya tatu, kanisa halikuwa na uongozi rasmi. Kwamba ilikuwa na viongozi haina ubishi. Lakini uongozi haukuwa rasmi kwa maana kwamba hapakuwa na "ofisi" za kidini au nafasi za kijamii za kujaza.¹³

Vilikuwa vikundi vya kidini bila kuhani, hekalu wala dhabihu.¹⁴ (uk. 109-110) [Uongozi ulikuwa/ni kazi si nafasi. (Rejea somo la BibleWay Kazi za Wachungaji wa Mungu (rd))]

Ignatius wa Antiokia (35-107) alikuwa muhimu katika kuhama kuelekea kiongozi mmoja. Alimwinua mmoja wa wazee katika kila kanisa juu ya mengine yote. Mzee aliyeinuliwa basi aliitwa askofu [neni kwa mwangalizi (rd)].²⁰ (uk. 110-111) Ignatius alifikiri hii ilikuwa muhimu ili kurekebisha mafundisho ya uongo na kuanzisha umoja wa kanisa.²⁷ (uk. 112)

Askofu huyo hatimaye akawa msimamizi mkuu na mgawaji wa mali ya kanisa.¹³ Kwa hakika akawa mchungaji peke yake wa kanisa - mtaalamu katika ibada ya pamoja (msemaji wao).³⁶ (uk.112).

Clement wa Roma, ambaye alikufa katika takriban 100, anahesabiwa kuwa alitofautisha viongozi na wasiokuwa viongozi, walei³⁸ huku Tertullian (c. 160 - c. 225 hivi) akiwa wa kwanza kutumia makasisi.⁴⁰ (uk. 113-114)

Baada ya Mtaguso wa Nisea (325) maaskofu kukabidhi jukumu la Meza ya Bwana kwa mapadri, naibu maaskofu.⁵³ (uk. 114)

Cyprian wa Carthage [karne ya tatu] alibishana kwa mfululizo usiovunjika wa maaskofu ambao ulifuata nyuma hadi kwa Peter.⁶⁰ (uk. 115)

Kufikia karne ya nne, kanisa lilifuata mfano wa Milki ya Roma. Mtawala Konstantino alipanga kanisa katika dayosisi [dayosisi "mamlaka ya gavana" www.etymonline.com (rd)] kulingana na muundo wa wilaya za mkoa wa Kirumi. Baadaye Papa Gregory alitengeneza huduma ya kanisa zima baada ya sheria ya Kirumi.⁸¹ (uk. 119)

Konstantino alimpa askofu wa Rumi mamlaka zaidi ya aliyowapa magavana wa Kirumi. Walikuwa na heshima ya viongozi wa kanisa, tabaka lililopendelewa, mamlaka ya wasomi matajiri na zaidi ya kazi kuliko wito.⁹⁹ Matokeo ya jumla yalikuwa ya kutisha: (uk. 120-121).

Pengo la makasisi/walei liliongezeka kwani makasisi walikuwa viongozi waliofunzwa, walezi wa Orthodoxy - watawala na walimu wa watu. Walikuwa na karama na neema ambazo hazipatikani kwa wanadamu wadogo. Walei walikuwa wa daraja la pili, Wakristo ambao hawajazoezwa.¹⁰³ (uk. 122) Hili lilitoa nafasi kwa kuwekwa wakfu kwa kundi la watu wa juu kiroho la "watu watakatifu."¹⁰⁸ Kufikia karne ya nne sherehe ya kuwekwa wakfu ilipambwa kwa mavazi ya mfano na taratibu za ibada.¹²⁰ Utaratibu huu ulitumia maneno yaleyale kutoka kwa ulimwengu wa raia wa Roma^{3pg1.221} (1.221)

- Tofauti isiyo ya kimaandiko ya makasisi/walei imeleta madhara makubwa kwa mwili wa Kristo. (uk.136-137) Iligawanya Wakristo katika Wakristo wa daraja la kwanza na la pili. Ilidhoofisha utendaji wa mtu binafsi na kufanya mafundisho yasiyofaa kwamba kila mshiriki ana haki na mapendeleo ya kuhudumu katika mikutano ya kanisa. Nafasi ya mchungaji/mhubiri inashindana na ukichwa unaofanya kazi wa Kristo katika kanisa lake.188
- Mchungaji wa siku hizi alizaliwa kutokana na utawala wa askofu mmoja uliotolewa kwanza na Ignatius na Cyprian, na kubadilika na kuwa msimamizi wa eneo hilo, ambaye katika Zama za Kati alikua kasisi wa Kikatoliki. Wakati wa Matengenezo ya Kanisa alibadilishwa kutoka kuhani hadi "mhubiri," "mhudumu," na hatimaye "mchungaji." (uk. 141)

"Mapadre wa Kikatoliki walikuwa na kazi saba wakati wa Matengenezo ya Kanisa.208 Mchungaji wa Kiprotestanti anajitwika mwenyewe majukumu haya yote pamoja na wakati mwingine anabariki matukio ya kiraia. Majukumu haya yalikuwa/ni: (uk. 141).

1. Kuhubiri
2. Sakramenti
3. Maombi kwa ajili ya kundi
4. Maisha ya kimungu yenye nidhamu
5. Taratibu za kanisa
6. Kusaidia maskini
7. Kutembelea wagonjwa

Mavazi ya Jumapili Asubuhi

Kila Jumapili asubuhi, mamilioni ya Waprotestanti ulimwenguni pote huvaa nguo zao bora zaidi ili kuhudhuria Kanisa la Jumapili Asubuhi.1 Hapo awali, kuvaa mavazi kwa ajili ya hafla yoyote ilikuwa chaguo la watu matajiri zaidi. Hili lilibadilika na uvumbuzi wa utengenezaji wa nguo kwa wingi na maendeleo ya jamii ya mijini.6 Nguo nzuri zikawa nafuu zaidi kwa watu wa kawaida. Watu wa tabaka la kati walizaliwa na wakaanza kuiga utawala wa kiungwana ulioonewa wivu.7 (uk. 148) Wachungaji wao walitofautisha umuhimu wao kwa mavazi yao maalum.

Hata hivyo, uvaaji unawakilisha: (uk. 148-150)

- a. Mgawanyiko kati ya ulimwengu na utakatifu.
- b. Udanganyifu kwamba sisi ni wazuri kwa sababu ya mavazi yetu, na hivyo ikiwezekana kufunika maisha machache ya kumcha Mungu.
- c. Tofauti katika tabaka za kijamii na/au rangi.
- d. Udanganyifu wa uwongo kwamba mtu "hana heshima" kwa kuvaa mavazi yasiyo rasmi [hakuvaa mavazi yetu bora zaidi (rd)].

[Kumbuka: Yakobo 2:1-2 inaonya kuhusu mtazamo wa kujiona kuwa bora kuliko wengine, upendeleo na kuwadharau maskini na "wasiobahatika." (rd)]

Ni Clement wa Alexander aliyetoa hoja kwamba makasisi walipaswa kuvaa mavazi bora zaidi kuliko walei.²⁶ (uk. 150) Mavazi rasmi ya Kirumi yalichukuliwa hatua kwa hatua na kuhani na mashemasi kufuatia kuhamia kwa Konstantinopoli. 29 Jerome (takriban 342-420) alisema kwamba makasisi hawapaswi kamwe kuingia katika patakatifu wakiwa wamevaa mavazi ya kila siku.³⁴ (uk. 151) Kufikia Enzi za Kati, mavazi yao yalikuwa yamepata maana za fumbo na za mfano.³⁷ (uk. 152)

Wanamatengenezo walichukua vazi jeusi la mwanazuoni, ambalo pia lilijulikana kama vazi la mwanafalsafa.⁴³ Vazi jipya la ukasisi lilikuwa limeenea sana hivi kwamba vazi jeusi la mwanachuoni wa kilimwengu likawa vazi la mchungaji wa Kiprotestanti.⁴⁴ (uk. 152).

Nguo hizi zote maalum hutofautisha wazi tabaka mbili: za kitaaluma na zisizo za kitaalamu labda hata kuwabagua wasio na taaluma. (uk. 154)

Mawaziri wa Muziki

Wakati wa utawala wa Konstantino, kwaya zilitengenezwa na kufunzwa kusaidia kuadhimisha Ekaristi. Zoezi hili liliazimwa kutoka kwa desturi ya Warumi, ambayo ilianza sherehe zake za kifalme kwa muziki wa kitaalamu.² Hata hivyo, mzizi unapatikana katika mahekalu ya kipagani ya Kigiriki na tamthilia ya Kigiriki.³ (uk. 158-159)

Pamoja na ujio wa kwaya katika kanisa la Kikristo, uimbaji haukufanywa tena na watu wote wa Mungu bali na wafanyakazi wa kasisi waliojumuishwa waimbaji waliofunzwa.⁵ Mabadiliko haya kwa kiasi fulani yalitokana na ukweli kwamba mafundisho ya uzushi yalienezwa kwa njia ya uimbaji wa nyimbo. Makasisi waliona kwamba ikiwa kuimba nyimbo kungekuwa katika udhibiti wao, kungezuia uzushi huo.⁶ Hilo pia liliongeza uwezo wa makasisi. (uk. 159) [Je, nyimbo zinazoimbwa leo zinaendeleza mafundisho yasiyo ya Biblia? (rd)]

Luther alihimiza uimbaji wa makutaniko wakati wa sehemu za ibada.²⁸ (uk. 162)

Katika makanisa mengi ya kisasa, ya karismatiki au yasiyo ya karismatiki, kwaya imebadilishwa na timu ya sifa.⁵⁰ (uk. 164)

Sikiliza maelezo ya Paulo kuhusu mkutano wa kanisa la Agano Jipya: (uk. 166)

- a. Kila mmoja wenu ana wimbo. (1 Wakorintho 14:26)
- b. Zungumzeni ninyi kwa ninyi kwa zaburi, nyimbo na tenzi za rohoni. (Waefeso 5:19)

Fikiria maneno "Kila mmoja wenu." Viongozi wa nyimbo, kwaya na timu za kuabudu huifanya isiwezekane kwa kuweka mipaka ya uongozi wa Kristo - hasa wa kuwaongoza ndugu zake katika kumwambia Baba Yake nyimbo za sifa. (uk. 166-167)

Wakati nyimbo za kuabudu zinaweza tu kutangazwa, kuanzishwa, na kuongozwa na wenye vipaji, kipengele hiki cha huduma kinakuwa kama burudani zaidi kuliko ibada ya ushirika.¹⁷ Na ni wale tu "wanaokata" wanaruhusiwa kushiriki katika huduma ya kuongoza nyimbo. (uk. 167) [Ni yale yanayowapendeza waliohudhuria badala ya yale yanayompendeza Mungu kutoka kwa waliohudhuria. (rd)]

Zaka na Mishahara ya Wakleri

Zaka inaonekana katika Biblia. Kwa hiyo, ndiyo, zaka ni kibiblia. Lakini sio Mkristo. Zaka ni mali ya Israeli ya kale. Ilikuwa kimsingi kodi ya mapato yao. Kamwe katika Agano Jipya au wakati wa karne ya kwanza hukupata Wakristo wakitoa zaka. (uk. 172) Kwa kifo cha Yesu, kanuni zote za sherehe zilizokuwa za Wayahudi zilitundikwa kwenye msalaba wa Kristo na kuzikwa, zisitumike tena kutuhukumu. [Hakuja kutangua Torati au Manabii bali kutimiza Mathayo 5:17 (rd)]

Tunawaona Wakristo wa karne ya kwanza wakiwa mawakili wakitoa kwa moyo mkunjufu kadiri ya uwezo wao - si kwa wajibu nje ya amri.⁷ Kutoa katika kanisa la kwanza kulikuwa kwa hiari.⁸ Na waliofaidika nayo walikuwa maskini, wagonjwa, yatima, wajane, wapanda kanisa. ⁹ (uk. 173) [Ikiwa Mkristo ni lazima atoe zaka kwa sababu aliamriwa, basi zawadi yake si ya hiari, si kulingana na uwezo wake na si kutoka moyoni mwake bali kwa sababu ya wajibu. Hivyo, kwa kutoa zaka yake mtu anapata thawabu yake, wokovu. (rd)]

Katika karne ya tatu, Cyprian wa Carthage alikuwa mwandishi Mkristo wa kwanza kutaja zoea la kuwategemeza kifedha makasisi. Alihimiza kwamba kama vile Walawi walivyongwa mkono na zaka, vivyo hivyo na makasisi wa Kikristo.¹⁶ (uk.176) Kufikia mwisho wa karne ya kumi, zaka ilikuwa imekua hitaji la kisheria la kulifadhili kanisa la serikali - lililotakwa na makasisi na kutekelezwa na mamlaka za kilimwengu!²⁸ (uk. 177 Hadi sasa makasisi hawakuwa na mishahara ya kwanza, Konstantino alionekana kukosa mishahara. alianzisha utaratibu wa kuwalipa makasisi mishahara uliopangwa kutoka kwa fedha za kanisa na hazina za manispa na za kifalme.³⁰ Hivyo ndivyo ulivyojaliwa mishahara wa makasisi (uk. 178).

Kutoa mishahara kwa wachungaji kunawainua juu ya watu wengine. Inaunda tabaka la makasisi ambalo linageuza mwili hai wa Kristo kuwa biashara. Kwa kuwa "mchungaji" na wafanyakazi wake wanalipwa fidia kwa ajili ya huduma, wanalipwa wataalamu na kanisa lingine linarudi katika hali ya utegemezi tu. Ikiwa Wakristo wote waliwasiliana na wito ulio ndani yao wa kuwa makuhani wanaotenda kazi katika nyumba ya Bwana, kwa nini tungekuwa tunamlipa mchungaji wetu? Zaidi ya hayo, kumlipa mchungaji kunamtia moyo kuwa mpendezaji wa watu. (uk. 180-181)

Ubatizo

Wakristo wengi wa kiinjili wanaamini na kutekeleza ubatizo wa waumini kinyume na ubatizo wa watoto wachanga. Vivyo hivyo, Waprotestanti wengi wanaamini katika zoea la ubatizo kwa kuzamishwa au kumimina badala ya kunyunyiza.² [Ubatizo unatokana na neno la Kigiriki

baptizo, linalotafsiriwa kama ubatizo, kuzamisha, kutumbukiza, au kuzamisha, neno la Kigiriki la kunyunyiza ni rantizo na neno la Kigiriki la kumimina ni cheo (rd) Katika sababu hii ya ubatizo wa maji, mtu alikuja katika karne ya kwanza. maungamo na ubatizo yanahusiana sana na utekelezaji wa imani inayookoa kiasi kwamba waandishi wa Agano Jipya mara nyingi hutumia ubatizo badala ya neno imani na kuuhusisha na "kuokolewa." 7 Hiyo ni kwa sababu ubatizo ulikuwa ni ukiri wa kwanza wa imani katika Kristo (uk. 188-189) [Daudi Bercotce alitajwa mara kwa mara "ubatizo]."

Katika siku zetu [katika baadhi ya makanisa labda mengi (rd)] "sala ya mwenye dhambi" mara nyingi imechukua nafasi ya jukumu la ubatizo wa maji. Wasioamini wanaambiwa, "Semeni sala hii baada yangu, mkubali Yesu kama mwokozi wako binafsi, na utaokoka." Lakini hakuna mahali popote katika Agano Jipya ambapo tunapata mtu yeyote akiongozwa kwa Bwana kwa maombi ya mwenye dhambi. Na hakuna mning'ono mdogo sana katika Biblia kuhusu Mwokozi "wa kibinafsi". Weka njia nyingine ubatizo wa maji ulikuwa maombi ya mwenye dhambi katika karne ya kwanza! Ubatizo uliambatana na kukubalika kwa injili na ulifanyika mara moja. (uk. 189) [Petro katika 1 Petro 3:21 alisema kwamba ubatizo sasa unakuokoa kwa ufufuo wa Yesu Kristo kama mtu anavyomwita Mungu amsamehe dhambi zake. (rd)]

Ubatizo uliashiria mapumziko kamili na yaliyopita na kuingia kamili kwa Kristo na kanisa lake. Ubatizo ulikuwa wakati uleule na tendo la imani pamoja na maonyesho ya imani.8 (uk. 189)

Kuanzia karne ya pili baadhi ya Wakristo mashuhuri walifundisha kwamba ubatizo ni lazima utanguliwe na kipindi cha mafundisho, maombi na kufunga.9 Ni lazima ujionyeshe kuwa unastahili kubatizwa kwa mwenendo wako.11 [Haikuwa hivyo siku ya Pentekoste kwani ubatizo wao unaonekana kuwa wa mara moja. (rd)]

Mapokeo yameondoa maana ya kweli na nguvu nyuma ya ubatizo wa maji. Ubatizo uliotungwa ipasavyo na kutekelezwa kwa maji ni ukiri wa imani wa mwamini mbele ya wanadamu, mapepo, malaika na Mungu. Ubatizo ni ishara inayoonekana inayoonyesha kutengwa kwetu na ulimwengu,47 kifo chetu pamoja na Kristo, kuzikwa kwa utu wetu wa kale,48 kifo cha uumbaji wa kale,49 na kuoshwa kwa Neno la Mungu. Kubadilisha ubatizo wa maji katika Agano Jipya na maombi ya mwenye dhambi ni kuharibu ubatizo wa ushuhuda wake wa Mungu. (uk. 196) [Mtu mzee au wa kimwili (mtu mwenye dhambi) alimwamini Kristo na ujumbe wake, akafa kwa njia yake ya maisha ya dhambi, akazikwa * katika maji (kuzamishwa au ubatizo). Alisafishwa na dhambi, akafufuka kama kiumbe kipya cha kiroho aliye hai na kuwekwa kwenye mwili wa Kristo, kanisa, na Mungu kwa imani, imani, tumaini na utii. (rd)]

* {Kigiriki sunthapto (jua lenye + thapto entomb) - kuzika na, au pamoja (Kamusi ya Mafafanuzi ya Vine) - hivyo mtu anazikwa na kuunganishwa na Kristo katika kifo Chake.}

Meza ya Bwana

Kwa Wakristo wa mapema, Meza ya Bwana ilikuwa mlo wa jumuiya.²² Hali ilikuwa ya sherehe na furaha. Waumini walipokusanyika kwa mara ya kwanza kwa chakula, walimega mkate na kuupitisha. Kisha wakala mlo wao, ambao ulihitimishwa baada ya kikombe kupitishwa. Meza ya Bwana kimsingi ilikuwa karamu. Na hapakuwa na makasisi wa kuhudumu.³¹ Kwa sababu ya taarifa ya Paulo onyo kuhusu kutostahili katika 1 Wakorintho 11:27-33 wengine walianza kufundisha Meza ya Bwana ilikuwa hatari. Yaonekana, hawakuhusisha onyo hilo na kuwabagua maskini na kulewa kama sehemu isiyofaa. (uk. 192)

Karibu na wakati wa Tertullian (c. 160 - c. 225 hivi), mkate na kikombe vilianza kutenganishwa kutoka kwenye mlo.²⁵ Kwa kuachwa kwa mlo, maneno ya kuumega mkate na Meza ya Bwana yalibadilishwa na neno la Kigiriki Ekaristi.³⁰ Irenaeus (130-200) alianza kuirejelea "dhabihu"³¹ au "dhabihu." Meza ya madhabahu ambapo mkate na kikombe viliwekwa na kuja kuonekana kuwa mahali ambapo mwathiriwa alitolewa.³² Karamu ya Jioni haikuwa tena tukio la jumuiya. Ilikuwa ni ibada ya kikuhani ambayo ilipaswa kutazamwa kwa mbali. Katika karne zote za nne na tano, kulikuwa na ongezeko la hisia ya hofu na woga.³³ (uk. 194)

Wakiwa na fundisho la kwamba mkate na mkate na mkate na mwili na damu nene, watu wa Mungu walikaribia hali ya hewa kwa hisia ya woga. Walisitasita hata kuwakaribia.⁴³ Maneno ya Ekaristi yaliponenwa na kuhani iliainika kwamba mkate ule kihalisi ulikuwa Mungu⁴⁴ [hakika ulifanyika mwili na damu (rd)]. (uk. 195) Katika Agano Jipya lenyewe, hakuna dalili kwamba ilikuwa ni fursa maalum au wajibu wa mtu yeyote kuongoza ushirika wa kuabudu wa Meza ya Bwana.⁵² (uk. 197)

Elimu ya Kikristo

Katika mawazo ya Wakristo wengi, elimu rasmi humwezesha mtu kustahili kufanya kazi ya Bwana. Isipokuwa Mkristo amehitimu kutoka chuo cha Biblia au seminari, anatazamwa kama mhudumu wa "para", mfanyakazi Mkristo bandia. Mtu kama huyo hawezi kuhubiri, kufundisha, kubatiza au kusimamia Meza ya Bwana kwa kuwa hajafunzwa rasmi kufanya mambo kama hayo ... sivyo? (uk. 199-200)

Mazoezi ya Kikristo katika karne ya kwanza yalikuwa ya kutekelezwa, badala ya ya kitaaluma. Ilikuwa ni suala la uanagenzi, badala ya kujifunza kiakili. Ililenga roho, badala ya sehemu ya mbele, yaani:

Walijifunza mambo muhimu kwa kuishi maisha ya pamoja pamoja na kikundi cha Wakristo chini ya uangalizi wa mfanyakazi mzee, mwenye uzoefu.

Kwa hiyo, muundo bora zaidi wa kuandaa kila Mkristo tayari upo. Inatangulia seminari na semina za wikendi na itazishinda zote. Walijifunza katika tanuru la maisha, katika mazingira ya busara, maisha, kazi na huduma.² (uk. 200)

Kumekuwa na hatua nne za elimu ya theolojia: (uk. 201-206)

- a. Episcopal - Theolojia katika enzi ya patristic (karne ya tatu hadi ya tano) ilikuwa maaskofu kwa sababu wanatheolojia wakuu wa siku hizo walikuwa maaskofu.⁶
- b. Utawa - Hatua ya kimonaki ya elimu ya kitheolojia ilifungamanishwa na maisha ya kitawa na ya fumbo. Ilifundishwa na watawa walioishi katika jumuiya za watawa na wakati fulani mababa wa kanisa la Mashariki walizama katika mawazo ya Plato. Kwa mfano, Justin Martyr aliamini kwamba falsafa ilikuwa ufunuo wa Mungu kwa Mataifa.¹⁰
- c. Kielimu - Hatua ya tatu ya elimu ya theolojia inadaiwa sana na utamaduni wa chuo kikuu.³³ Abelard (1079-1142) alitumia mantiki ya Aristotle kufunua ukweli.³⁴ Martin Luther (1483-1546) alisema "Vyuo vikuu ni nini zaidi ya mahali pa kuwafunza vijana katika utukufu wa Kigiriki."³⁷
- d. Seminari - Theolojia ya Seminari ilikua kutokana na theolojia ya kielimu iliyofundishwa katika vyuo vikuu ambayo iliegemezwa juu ya mfumo wa falsafa wa Aristotle.³⁹ Aquinas pengine alikuwa na ushawishi mkubwa zaidi. Dhana yake kuu ilikuwa kwamba Mungu anajulikana kupitia akili za kibinadamu na alipendelea akili kuliko moyo kama chombo cha kufikia ukweli.⁴¹

Sababu na akili zinaweza kutufanya tujue juu ya Mungu na kutusaidia kuwasiliana kile tunachojua. Lakini wanapungukiwa katika kutupa ufunuo wa kiroho. Akili sio lango la kumjua Bwana kwa undani. Wala mihemuko haiko hivyo.⁴³ Akili yenye nguvu nyingi na ustadi wa kusababu wenye ncha kali hautoi wanaume na wanawake wa kiroho kiatomati. Blasie Pascal (1623-1662) aliwahi kusema "Ni moyo unaomtambua Mungu, na si sababu."⁴⁵ (uk. 206) [Ni lazima mtu awe na uhusiano wa karibu sana na Mungu. (rd)]

Wanafalsafa Wagiriki Plato na Socrates walifundisha kwamba ujuzi ni wema. Nzuri inategemea kiwango cha ujuzi wa mtu. Hivyo basi, ufundishaji wa elimu ni ufundishaji wa wema.⁹⁹ Hapa ndipo penye mzizi na shina la elimu ya kisasa. Imejengwa juu ya wazo la Plato kwamba ujuzi ni sawa na tabia ya maadili. [Gnosticism (rd)]

Mafundisho ya kitheolojia ya kisasa ni elimu ya kuhamisha data. Inasonga kutoka kwa daftari hadi daftari. Katika mchakato huo, theolojia yetu mara chache hufika chini ya shingo. Mwanafunzi akipotosha mawazo ya profesa wake kwa usahihi, anatunukiwa shahada. Kwa hivyo, uwongo ni kwamba wahitimu wanahitimu papo hapo³⁶ ingawa ana uzoefu mdogo wa kufanya kazi katika mwili wa maisha. Labda tatizo linaloharibu zaidi seminari na chuo cha Biblia ni kwamba wanaendelea mfumo uliobuniwa na binadamu ambamo makasisi wanaishi, wanapumua na kuwa nao.¹⁰⁹ (uk. 216-218)

Kukaribia tena Agano Jipya

Kanisa linaathiriwa na tamaduni zake zinazolizunguka, linaonekana kutofahamu athari zake mbaya. Kwa sababu ya mafunzo na elimu yake, tunaelekea kukubali hali yoyote ya mchungaji au mhubiri kama ya kibiblia.

Kwa hiyo, kwa ujumla hatuoni kuwa ni muhimu kwenda kwenye Biblia ili kujaribu kubaini uhalali wa kauli zake kwani ndivyo "nimesikia daima." Tunaposoma, kwa kawaida sisi hutumia "njia ya maandishi ya uthibitisho," ambayo ilianza miaka ya 1590. Kundi la wanaume walioitwa wasomi wa Kiprotestanti walichukua mafundisho ya Wanamatengenezo na kuweka utaratibu kisha kulingana na kanuni za mantiki ya Aristotle.² Walishikilia kwamba sio tu kwamba maandiko ni neno la Mungu, bali kila sehemu yake ni Neno la Mungu ndani na yenyewe - bila kujali muktadha. (uk. 222-223)

Theluthi mbili ya Agano Jipya imeundwa na barua za Paulo. Mwanzoni mwa karne ya pili zilipokusanywa kuwa juzuu zilipangwa kwa mpangilio wa urefu hadi mfupi zaidi. Kisha wakati wa kuandaa Agano Jipya, injili na Matendo ya Mitume viliwekwa mbele ya barua za Paulo na Ufunuo mwishoni. (uk. 226) Katika 1227 profesa katika Chuo Kikuu cha Paris aligawanya vitabu vya Biblia katika sura. Ilikuwa hadi 1551 ambapo sentensi zilihesabiwa.¹¹ (uk. 228-229)

Wakristo wamefundishwa kuifikia Biblia kwa ujumla katika mojawapo ya njia nane kwa kutafuta mistari ambayo itakuwa:

- a. kukutia moyo.
- b. kukuambia kile ambacho Mungu ameahidi ili uweze kukiri kwa imani kwa hiyo, kumlazimu Mungu kufanya kile unachotaka.
- c. kukuambia kile Mungu anachokuamuru kufanya.
- d. Ruhusu unaweza kunukuu ili kumtisha shetani kutoka katika akili zake au kumpinga katika saa ya majaribu.
- e. thibitisha fundisho lako maalum ili uweze kukata na kumkata mshirika wako wa kitheolojia.
- f. kudhibiti au kusahihisha wengine.
- g. "hubiri" vizuri na utengeneze nyenzo nzuri za "mahubiri".
- h. kuonekana wakati wa kuruka bila mpangilio.

Mbinu hizi hazitoi fursa ya kujua muktadha wa kifungu na kuweza kubainisha ujumbe ambao mwandishi anajaribu kuuwasilisha. Muktadha ni muhimu sana kwamba bila hiyo mtu anaweza kuteka hitimisho tofauti ambalo yule alikusudia. (uk. 230)

Yesu, Mwana Mapinduzi

Wakristo wa kwanza walikuwa wakimtegemea Kristo sana. Yesu Kristo alikuwa mapigo yao ya moyo. Alikuwa maisha yao, pumzi yao, na rejeleo lao kuu. Alikuwa ndiye shabaha ya kuabudiwa kwao, mada ya nyimbo zao, na maudhui ya majadiliano na msamiati wao. Walimfanya Bwana Yesu Kristo kuwa mkuu na mkuu katika vitu vyote.⁶ (uk. 247-249)

- Kanisa la Agano Jipya
  - a. Hakukuwa na utaratibu maalum [liturujia (rd)] wa ibada.
  - b. Kukusanyika katika mikutano ya ushiriki wa wazi.
  - c. Hakukuwa na mtu kama mtazamaji [isipokuwa labda wageni (rd)].

- Kusudi la kukusanyika kwao lilikuwa:
  - a. Kujengana. [himiza uaminifu kwa Kristo. (rd)]
  - b. Kumfanya Bwana aonekane katika kila utendaji wa mwili wake.
  - c. Sio "huduma" ya kidini.
  - d. Mazingira ya uhuru, hiari na furaha.
  - e. Si kutumika kama jukwaa kwa huduma fulani ya mtu yeyote.
- Kanisa la Agano Jipya liliishi kama jumuiya ya ana kwa ana.
- Ukristo ulikuwa dini ya kwanza na pekee ambayo ulimwengu umewahi kujua ambayo haikuwa na matambiko, makasisi na majengo matakatifu. Kwa miaka 300 ya kwanza ya kuwepo kwa kanisa, Wakristo walikusanyika majumbani. Katika matukio maalum wakati mwingine wangetumia kituo kikubwa zaidi (kama ukumbi wa Sulemani).
- Kanisa halikuwa na makasisi.
- Uamuzi wa kanisa ulianguka juu ya mabega ya kusanyiko lote.
- Ilikuwa hai sio ya shirika. Hazikuunganishwa pamoja kwa kuwaweka watu katika ofisi, kuunda programu, kujenga matambiko, na kuendeleza uongozi wa juu-chini au muundo wa mlolongo wa amri. Kanisa lilikuwa kiumbe hai na chenye kupumua.
- Zaka haikutekelezwa bali walitoa kulingana na uwezo wao ili kuwasaidia maskini wao na wapanda makanisa.
- Ubatizo ulikuwa ni kuzikwa kwa maji (kuzamishwa) ambayo ilitokea mara tu baada ya kifo cha mtu kwa dhambi. [Petro alisema katika 1 Petro 3:21 "ubatizo unawaokoa ninyi sasa, si kuondolewa uchafu wa mwili, bali kumsihi Mungu kwa dhamiri njema, kwa kufufuka kwake Yesu Kristo. (rd)]
- Hawakujenga majengo.
- Mazoezi yalikuwa kazini na Mkristo mkomavu mwenye uzoefu. [Mitume, manabii, wainjilisti na wachungaji na walimu. (Waefeso 4:11) [Rejea somo la BibleWay Watumishi wa Kristo]
- Hawakugawanywa katika madhehebu. Wote walikuwa ndani ya Kristo kwa kuifia dhambi, kuzikwa kwa kuzamishwa ndani ya maji, kufufuliwa na Mungu katika kiumbe kipya cha kiroho kilicho hai na kuwekwa katika Mwili wa Kristo. [Rejelea somo la BibleWay Umoja katika Kristo]

Hitimisho na Mapendekezo

Waandishi wa kwanza wa Kikristo, ambao mara nyingi hujulikana kama "mababa wa kanisa", walionukuliwa na waandishi na waandishi wa vyanzo vilivyoorodheshwa vilivyotumiwa katika kijitabu hiki hawakupuliziwa kama waandishi wa Agano Jipya. Misimamo ya kimafundisho ya mwandishi fulani juu ya masuala fulani mara nyingi hupingana na tafsiri za waandishi wengine wa wakati huo huo na kwa ujumla haishikiliwi kuwa inapatana na maandiko. Kwa kweli, baadhi ya waandikaji walitaja mafundisho na imani fulani kuwa za uzushi. Hii ilisema, maandishi yao hutoa habari muhimu ya mazoea katika makanisa fulani wakati wa karne chache za kwanza na kadiri inavyoondolewa kutoka kwa mitume ndivyo uwezekano mkubwa wa mafundisho na mazoea potofu.

Nyingi, kama si nyingi, za mashtaka ya Ukristo wa Kipagani? inaweza kuonekana kuwa halali kwa mtu binafsi. Lakini, kabla hazijakubaliwa kuwa za kweli, lazima zithibitishwe kwa kauli kutoka katika Biblia zikichukuliwa katika muktadha.

1. Kufuatia utafiti wa mtu binafsi kila toleo au malipo yanayowasilishwa hapa yanapaswa kusomwa katika masomo ya vikundi vidogo ambapo kila mshiriki anaweza kuhoji au kupinga hitimisho la wengine. Ikiwa kikundi kitakubali kwamba suala au malipo ni halali, basi utafiti unapaswa kupanuliwa kwa vikundi vikubwa kwa maswali ya ziada na changamoto. Hili lapasa kutoa uelewaji ulio wazi zaidi na sahihi zaidi na pia litasaidia kuondoa mwonekano wa kulazimisha mabadiliko juu ya akina ndugu na dada wasio na habari.

2. Kabla ya kuchukua nafasi ya mazoezi yoyote ambayo yamehitimishwa kuwa kinyume na maandiko, wakati maalum unapaswa kutengwa na mchakato umewekwa kwa ajili ya kutatua tofauti za kutokuelewana, maoni au migogoro. Kila ndugu au dada Mkristo anapaswa kuwa na fursa ya kujifunza, kuhoji au hata kupinga hitimisho lolote au yote katika mazingira ya upendo. Kisha inapaswa kutekelezwa polepole katika tukio ambalo hitimisho limethibitishwa kuwa na makosa.

3. Mabadiliko yasifanywe kwa ajili ya mabadiliko tu.

Katika utafiti wa hivi majuzi Kikundi cha Barna kilitoa Who is Active in Group Expressions of Faith ambapo walichunguza wasifu wa Waamerika wanaoshiriki kikamilifu katika imani yao. Utafiti unatoa ufahamu ufuatao:

1. 53% ya waenda kanisani ni wanawake [50.7% ya watu wa Marekani].
2. 56% ya washiriki wa kanisa la nyumbani ni wanaume.
3. 67% ya waenda kanisani wameolewa.
4. 50% ya waenda kanisani nyumbani ni wanaume hivyo 50% ni wanawake.
5. 56% ya waenda kanisani wana umri wa miaka 45 au zaidi (idadi ya kitaifa ni 52%); 44% walikuwa 18 hadi 44.
6. Umri wa wastani katika makanisa ya nyumbani ulikuwa 56 na walikuwa na uwezekano mdogo wa kujumuisha wazazi wa watoto wadogo.
7. Kaskazini mashariki haikuwezekana kuwa hai katika vikundi vidogo.
8. Watu wa Magharibi walikuwa na sehemu kubwa zaidi ya washiriki wa kanisa la nyumbani.
9. Watu wa Kusini walikuwa wachache sana kuwa na washiriki wa kanisa la nyumbani lakini walijumuisha ½ ya washiriki wa kikundi kidogo.
10. Ni 6% tu ya Wakatoliki wanaohudhuria makanisa ya nyumbani.
11. Waprotestanti wa kiinjilisti walikuwa washiriki wakubwa zaidi.
12. 26 hadi 30% ya watu weusi walikuwa washiriki katika vikundi vidogo na makanisa ya nyumbani (wastani wa watu weusi kitaifa ni 13%).
13. 67% ya waenda kanisani husoma Biblia nje ya "ibada za kanisa."
14. 84% ya washiriki wa kanisa la nyumbani walisoma Biblia nje ya "ibada za kanisa."

15. Katika makanisa ya kawaida, makanisa ya nyumbani na washiriki wa vikundi vidogo wanafanya bidii zaidi na kusoma/kusoma Biblia na kutafuta:
- Tambua uwepo hai wa Kristo na Neno lake.
  - Kuza uhusiano mzuri wa upendo kwa kila mmoja
  - Nendeni ulimwenguni mkafanye wanafunzi kwa wema wao na utukufu wa Mungu

Wasiwasi Rahisi wa Kanisa

Ndani ya shughuli zote za makanisa ya kawaida na ya nyumbani kuna au inapaswa kuwa na wasiwasi wa

- kudumu katika mafundisho ya Kristo na mitume.
- kuvunja au kuendelea kwa makanisa ya kitamaduni
  - Ingewahimiza watu kuacha kanisa la kitamaduni.
  - Seminari nyingi na Vyuo vya Biblia vingefungwa.
  - Maeneo yetu matakatifu yangehitaji kufungwa.
  - Wachungaji wengi wangefukuzwa kazi.
  - Utamaduni, uzushi na unyanyasaji haungedhibitiwa.
  - Uongozi ungetoweka.
  - Maoni yanayokinzana yangetokea.
  - Viongozi walei hawana sifa za kuwajali wengine.
  - Viongozi wa karismatiki wangetawala mikutano.
  - Wastani wa makanisa ya nyumbani ni miezi 6 kwa hiyo ukristo utaishi vipi.
  - Wale ambao hawajahudhuria kanisani na wageni hawataweza kupata kanisa hilo kwa kuwa hakuna orodha ya kitabu cha simu.
  - Wamejiuza kwa utamaduni ambao kwa dhambi unakataa "Kwenda Kanisani."
  - Wanakuza ibada ya mtu binafsi na ubinafsi.
  - Wamejitoa kwenye ulimwengu wa kibinafsi wa imani.
  - Orthodoxy isingedumishwa
  - Theolojia za mwitu zingenelea.
  - Mahubiri na madarasa rasmi ya Biblia yangetoweka na kusababisha waamini wasio na elimu. wikipedia.org/wiki/simple_church

Mahubiri ya Kikristo Yalitoka Wapi?

Tunafika kwenye mojawapo ya mazoea matakatifu zaidi ya kanisa kuliko yote: mahubiri. Ondoa mahubiri na utaratibu wa ibada wa Kiprotestanti unakuwa kwa sehemu kubwa tamasha la nyimbo. Ondoa mahubiri na mahudhurio ya ibada ya Jumapili asubuhi yanaelekea kupungua.

Mahubiri ni msingi wa liturujia ya Kiprotestanti. Kwa miaka mia tano, imekuwa ikifanya kazi kama kazi ya saa. Kila Jumapili asubuhi, mchungaji hupanda hadi kwenye mimbari yake na kutoa hotuba ya kutia moyo kwa hadhira tulivu na yenye joto.

Mahubiri ni ya msingi sana hivi kwamba ndiyo sababu ya Wakristo wengi kwenda kanisani. Kwa kweli, huduma nzima mara nyingi huhukumiwa na ubora wa mahubiri. Muulize mtu jinsi kanisa lilivyokuwa Jumapili iliyopita na kuna uwezekano mkubwa kupata maelezo ya ujumbe. Kwa kifupi, mtazamo wa Kikristo wa kisasa mara nyingi hulinganisha mahubiri na ibada ya Jumapili asubuhi. Lakini haiishii hapo.

Ondoa mahubiri na umeondoa chanzo muhimu zaidi cha lishe ya kiroho kwa idadi isiyohesabika ya waumini (hivyo inafikiriwa). Lakini ukweli wa kushangaza ni kwamba mahubiri ya leo hayana mizizi katika Maandiko. Badala yake, ilikopwa kutoka kwa utamaduni wa kipagani, ikatunzwa na kupitishwa katika imani ya Kikristo. Lakini kuna zaidi.

Mahubiri kwa kweli yanaondoa kusudi hasa ambalo YAHUAH alitayarisha mkusanyiko wa kusanyiko. Na inahusiana kidogo sana na ukuzi wa kweli wa kiroho.

Mahubiri Na Biblia

Bila shaka, mtu anayesoma aya chache zilizopita atajibu: "Watu walihubiri kote katika Biblia. Bila shaka, mahubiri ni ya kimaandiko!" Ni kweli kwamba Maandiko yanataja wanaume na wanawake wakihubiri. Hata hivyo, kuna tofauti ya ulimwengu kati ya mahubiri na mafundisho yaliyoongozwa na Roho Mtakatifu yanayofafanuliwa katika Maandiko na mahubiri ya kisasa. Tofauti hii kwa hakika haizingatiwi kwa sababu tumewekewa masharti ya kusoma mazoea yetu ya kisasa katika Maandiko bila kujua. Kwa hivyo, tunakumbatia kimakosa imani ya leo kama ya kibiblia. Hebu tufungue hilo kidogo. Mahubiri ya Kikristo ya siku hizi yana vipengele vifuatavyo:

- Ni jambo la kawaida-hutolewa kwa uaminifu kutoka kwenye mimbari angalau mara moja kwa wiki.
- Hutolewa na mtu yuleyule-kwa kawaida mchungaji au mzungumzaji mgeni aliyewekwa rasmi.
- Inawasilishwa kwa hadhira tulivu-kimsingi ni monolojia. Ni aina iliyokuzwa ya kumiliki usemi muundo maalum. Kwa kawaida huwa na utangulizi, pointi tatu hadi tano, na hitimisho.

Linganisha hili na aina ya mahubiri yanayotajwa katika Biblia. Katika Tanach (Agano la Kale), watu wa YAHUAH walihubiri na kufundisha. Lakini maongezi yao hayakuendana na mahubiri ya wakati ule. Hapa kuna sifa za Tanach kuhubiri na kufundisha:

- Ushiriki hai wa watazamaji ulikuwa wa kawaida.
- Manabii na makuhani walizungumza bila kutegemea na kutoka kwa mzigo wa sasa, badala ya kutoka kwa maandishi yaliyowekwa.
- Hakuna dalili kwamba manabii au makuhani wa Tanaki walitoa hotuba za kawaida kwa watu wa YAHUAH. Badala yake, asili ya mahubiri ya Tanach ilikuwa ya hapa na pale, isiyo na maji, na ya wazi kwa ushiriki wa watazamaji.

Njoo sasa kwenye Agano lililofanywa upya (Agano Jipya). Mwalimu Yahushua hakuhubiri mahubiri ya kawaida kwa hadhira moja. Kuhubiri na kufundisha kwake kulichukua njia nyingi tofauti-tofauti. Na Alifikisha ujumbe Wake kwa hadhira nyingi tofauti. (Bila shaka, Alikazia sana mafundisho Yake kwa wanafunzi Wake. Hata hivyo jumbe alizowaletea zilikuwa za kujirudia na zisizo rasmi.)

Kwa kufuata utaratibu huohuo, mahubiri ya mitume yaliyorekodiwa katika Matendo ya Mitume yalikuwa na mambo yafuatayo:

- Ilikuwa ya hapa na pale.
- Ilitolewa kwa hafla maalum ili kushughulikia shida maalum.
- Ilikuwa ya nje na bila muundo wa balagha.
- Mara nyingi ilikuwa ya mazungumzo (ikimaanisha ilijumuisha maoni na usumbufu kutoka kwa watazamaji) badala ya kimonolojia (hotuba ya njia moja).

Vivyo hivyo, barua za Agano Jipya (Agano Jipya) zinaonyesha kwamba huduma ya Neno la YAHUAH ilitoka kwa kusanyiko lote katika mikusanyiko yao ya kawaida." Kutoka Warumi 12:6-8, 15:14, 1 Wakorintho 14:26, na Wakolosai 3:16, tunaona kwamba ilijumuisha mafundisho, mawaidha, unabii, maongozi na maongozi haya pia. mazungumzo (1 Wakorintho 14:29) na alama ya kukatizwa (1 Wakorintho 14:30).

Kwa ufupi, mahubiri ya kisasa yanayotolewa kwa matumizi ya Kikristo ni mageni kwa Tanakh (Agano la Kale) na Agano jipya (Agano Jipya). Hakuna chochote katika Maandiko kinachoonyesha kuwepo kwake katika mikusanyiko ya mapema ya Kimasihi."

Tabia ya hiari na isiyo ya kejeli ya jumbe za kitume zinazotolewa katika Matendo ya Mitume inaonekana wazi wakati wa ukaguzi wa karibu. Tazama kwa mfano Matendo 2:14-35, 7:1-53, 17:22-34.

Chanzo cha kwanza kabisa cha Kikristo kilichorekodiwa cha mahubiri ya kawaida kinapatikana mwishoni mwa karne ya pili. Clement wa Aleksandria aliomboleza ukweli kwamba mahubiri hayakusaidia sana kubadili Wakristo.

Hata hivyo, licha ya kushindwa kwake kutambuliwa, mahubiri hayo yakawa ni desturi ya kawaida miongoni mwa waumini kufikia karne ya nne.

Hili linazua swali gumu. Ikiwa Wakristo wa karne ya kwanza hawakujulikana kwa mahubiri yao, Wakristo wa mitume walichukua kutoka kwa nani? Jibu ni kusema: Mahubiri ya Kikristo yalikapwa kutoka kwa dimbwi la kipagani la utamaduni wa Kigiriki!

Ili kupata kiini cha mahubiri, ni lazima turudi kwenye karne ya tano KK na kundi la walimu wa kutangatanga walioitwa sophists. Wanasofia wanasifiwa kwa kubuni rhetoric (sanaa ya kuzungumza kwa ushawishi). Waliajiri wanafunzi na kudai malipo kwa ajili ya kutoa hotuba zao.

Wanasofi walikuwa wataalamu wa mijadala. Walikuwa mahiri katika kutumia mvuto wa kihisia, sura ya kimwili, na lugha ya werevu ili "kuzuza" hoja zao. Baada ya muda, mtindo, umbo, na ustadi wa kuzungumza wa wanasofi ulithaminiwa zaidi kuliko usahihi wao. Hii ilizaa darasa la wanaume ambao wakawa mabwana wa misemo nzuri, "kukuza mtindo kwa ajili ya mtindo." Kweli walizohubiri zilikuwa za kufikirika badala ya kweli zilizotendwa katika maisha yao wenyewe. Walikuwa wataalam wa kuiga umbo badala ya dutu.

Wanasofia walijitambulisha kwa mavazi maalum waliyovaa. Baadhi yao walikuwa na makao ya kudumu ambapo walitoa mahubiri ya kawaida kwa wasikilizaji wale wale. Wengine walisafiri ili kutoa hotuba zao zilizoboreshwa. (Walipata pesa nyingi walipofanya hivyo.)

Mahubiri ya kwanza ya Kikristo yaliyorekodiwa yamo katika ile inayoitwa Barua ya Pili ya Clement ya kati ya AD 100 na 150 BK.

Tunapata maneno yetu ya kisasa na ya kisasa kutoka kwa wanasofi. Sophistry inarejelea hoja maalum na za uwongo (za uwongo) zinazotumiwa kushawishi (Soccio, Archetypes of Wisdom, 57). Wagiriki walisherehekea mtindo na umbo la mzungumzaji juu ya usahihi wa maudhui ya mahubiri yake. Hivyo, mzungumzaji mzuri angeweza kutumia mahubiri yake kuwashawishi wasikilizaji wake waamini kile anachojua kuwa ni uwongo. Kwa akili ya Wayunani, kushinda mabishano ilikuwa ni sifa kuu kuliko kupotosha ukweli. Kwa bahati mbaya, kipengele cha elimu ya kisasa hakijawahi kuondoka katika kundi la Kikristo.

Wakati mwingine mzungumzaji wa Kigiriki angeingia kwenye jukwaa lake la kuzungumza "tayari akiwa amevaa vazi lake la mimbari." Kisha angepanda ngazi kwenye kiti chake cha kitaaluma ili kuketi kabla ya kuleta mahubiri yake.

Ili kutoa hoja zake, angenukuu mistari ya Homer. (Wanenguaji fulani walimchunguza Homer vizuri sana hivi kwamba wangeweza kumrudia kwa moyo.) Kwa hiyo msomaji wa tahajia alikuwa mtaalamu sana hivi kwamba mara nyingi aliwachochea wasikilizaji wake wapige makofi wakati wa hotuba yake. Ikiwa mazungumzo yake yalipokelewa vyema sana, wengine wangeita mahubiri yake "yameongozwa na roho."

Wanasofi walikuwa watu mashuhuri zaidi wa wakati wao. Wengine hata waliishi kwa gharama ya umma. Wengine walikuwa na sanamu za umma zilizowekwa kwa heshima yao. Takriban karne moja baadaye, mwanafalsafa wa Kigiriki Aristotle (384-322 KK) alitoa hotuba hiyo yenye vipengele vitatu. "Jumla," Aristotle alisema, "lazima iwe na mwanzo, katikati, na mwisho.

Baada ya muda, wasemaji wa Kigiriki walitumia kanuni tatu za Aristotle katika hotuba zao. Wagiriki walikuwa wamelewa kwa maneno.' Kwa hiyo, sophists walifanya vizuri. Warumi walipoichukua Ugiriki, wao pia walianza kujishughulisha na usemi. Kwa hiyo, utamaduni wa Wagiriki na Waroma ulikuwa hamu isiyoshibishwa ya kusikia mtu akitoa hotuba fasaha. Hii ilikuwa ya mtindo sana kwamba "sermonette" kutoka kwa mwanafalsafa mtaalamu baada ya chakula cha jioni ilikuwa aina ya kawaida ya burudani.

Wagiriki wa kale na Warumi waliona usemi kama mojawapo ya aina kuu za sanaa. Ipasavyo, wasemaji katika Milki ya Roma walisifiwa kwa hadhi ya kupendeza ambayo Waamerika huwapa nyota wa filamu na wanariadha wa kitaalamu. Walikuwa nyota zinazong'aa za siku zao. Wazungumzaji wanaweza kuleta mshtuko kwa umati kwa ujuzi wao wa kuongea wenye nguvu. Walimu wa maneno, sayansi mashuhuri wa enzi hizo, walikuwa fahari ya kila jiji kuu." Wazungumzaji waliotoa walipewa hadhi ya watu mashuhuri. Kwa ufupi, Wagiriki na Warumi walikuwa waraibu wa mahubiri ya kipagani-kama vile Wakristo wengi wa siku hizi walivyozea mahubiri ya "Kikristo".

Kuwasili Kwa Mtiririko Mwingine Uliochafuliwa

Karibu karne ya tatu ombwe lilitokezwa wakati huduma ya pande zote mbili ilipofikia kutoka kwa mwili wa Kristo." Kwa wakati huu mfanyakazi wa mwisho wa Mkristo aliyesafiri ambaye alizungumza nje ya mzungu wa kinabii na usadikisho wa hiari aliacha kurasa za historia ya kanisa. Ili kujaza kutokuwepo kwao, makasisi walianza kuibuka. Mikutano ya wazi ilianza kufa, na mikusanyiko ya kanisa ikawa zaidi na zaidi ya kiliturujia. "Mkutano wa ibada" ulikuwa "mkusanyiko wa ibada."

Muundo wa uongozi ulipoanza kukita mizizi, wazo la "mtaalamu wa kidini" liliibuka. Mbele ya mabadiliko hayo, Wakristo waliokuwa wakitenda kazi walipata shida kuingia katika muundo huu wa kikanisa unaoendelea.' Hakukuwa na mahali pa wao kutumia zawadi zao. Kufikia karne ya nne, kanisa lilikuwa limejipanga kikamilifu.

Hilo lilipokuwa likitukia, wasemaji na wanafalsafa wengi wa kipagani wakawa Wakristo. Kwa sababu hiyo, mawazo ya kifalsafa ya kipagani yaliingia katika jumuiya ya Kikristo bila kujua. Wengi wa watu hawa wakawa wanatheolojia na viongozi wa kanisa la kwanza la Kikristo. Wanajulikana kama "mababa wa kanisa," na baadhi ya maandishi yao bado yapo pamoja nasi.

Kwa hiyo, wazo la kipagani la msemaji stadi aliyezoezwa kutoa hotuba kwa malipo lilihamia moja kwa moja katika mtiririko wa damu ya Kikristo. Kumbuka kwamba dhana ya "mtaalamu wa kufundisha kulipwa" ilitoka Ugiriki, sio Kiebrania. Ilikuwa desturi ya walimu wa Kiebrania kufanya kazi fulani ili wasitoe ada kwa ajili ya kufundisha kwao.

Muhtasari wa hadithi ni kwamba hawa wanenaji wa zamani wa kipagani (sasa wamegeuka kuwa Wakristo) walianza kutumia ujuzi wao wa kuzungumza wa Kigiriki na Kirumi kwa

madhumuni ya Kikristo. Wangeketi kwenye kiti chao rasmi na kufafanua maandishi matakatifu ya Maandiko, kama vile mwanafalsafa angetoa ufafanuzi wa maandishi matakatifu ya Homer. Ukilinganisha mahubiri ya kipagani ya karne ya tatu na mahubiri yaliyotolewa na mmoja wa mababa wa kanisa, utaona muundo na maneno yanafanana kabisa.

Kwa hivyo, mtindo mpya wa mawasiliano ulikuwa ukianzishwa katika kanisa la Kikristo-mtindo ambao ulisisitiza usemi ulioboreshwa, sarufi ya hali ya juu, ufasaha wa maua, na monolojia. Ulikuwa mtindo ambao ulibuniwa kuburudisha na kuonyesha ustadi wa usemi wa mzungumzaji. Ilikuwa ni maneno ya Kigiriki-Kirumi. Na wale tu waliozoezwa humo ndio walioruhusiwa kuhutubia kusanyiko! (Je, kuna lolote kati ya hayo linasikika kuwa la kawaida?) Msomi mmoja aliliweka hivi: "Tangazo la awali la ujumbe wa Kikristo lilikuwa mazungumzo ya pande mbili ... lakini wakati shule za usemi za ulimwengu wa Magharibi ziliposhika ujumbe wa Kikristo, zilifanya mahubiri ya Kikristo kuwa jambo tofauti kabisa. Hotuba ilielekea kuchukua mahali pa mazungumzo. Ukuu wa msemaji ulichukua mahali pa mazungumzo kati ya Moshi na Yahundi. msikilizaji alififia na kuwa monologue.

Kwa neno moja, mahubiri ya Kigiriki na Kirumi yalichukua nafasi ya kutoa unabii, kushiriki waziwazi, na mafundisho yaliyoongozwa na Roho Mtakatifu. Mahubiri hayo yakawa fursa ya wasomi wa viongozi wa kanisa, hasa maaskofu. Watu kama hao walipaswa kuelimishwa katika shule za rhetoric ili kujifunza jinsi ya kuzungumza. Bila elimu hii, Mkristo hakuruhusiwa kuzungumza na watu wa Mungu. Mapema katika karne ya tatu, Wakristo waliita mahubiri yao homilies, neno lilelile ambalo wasemaji wa Kigiriki walitumia kwa hotuba zao. Leo, mtu anaweza kuchukua kozi ya seminari iitwayo homiletics ili kujifunza jinsi ya kuhubiri. Homiletics inachukuliwa kuwa "sayansi, kutumia sheria za balagha, ambazo zinarudi Ugiriki na Roma.

Kwa njia nyingine, si homilia (mahubiri) au homiletics (sanaa ya kuhubiri) ambayo ina asili ya Kikristo. Waliibiwa kutoka kwa wapagani. Mkondo mwingine uliochafuliwa uliingia katika imani ya Kikristo na kuyapaka matope maji yake. Na mkondo huo unatiririka kwa nguvu siku hizi kama ulivyokuwa katika karne ya nne.

Chrysostom na Augustine

John Chrysostom alikuwa mmoja wa wasemaji wakuu wa Kikristo wa siku zake. (Chrysostom ina maana ya "mdomo wa dhahabu.") Konstantinople haikuwahi kusikia "mahubiri yenye nguvu, angavu, na wazi" kama yale yaliyohubiriwa na Chrysostom. Mahubiri ya Chrysostom yalikuwa yenye kuvutia sana hivi kwamba nyakati fulani watu wangesonga mbele kuelekea mbele ili kumsikiliza vizuri zaidi.

Kwa kawaida amejaliwa kipawa cha mzungumzaji cha gab, Chrysostom alijifunza jinsi ya kuzungumza chini ya mwanafalsafa mashuhuri wa karne ya nne, Libanius. Akiwa karibu na kifo chake, Libanius (mkufunzi mpagani wa Chrysostom) alisema kwamba angekuwa mrithi wake

aliyestahili zaidi “kama Wakristo wasingemuiba” (Hatch, Ushawishi wa Mawazo na Matumizi ya Kigiriki, 109).

Mahubiri yake yalikuwa na nguvu sana hivi kwamba mahubiri yake yangekatizwa na makofi ya makutaniko. Chrysostom aliwahi kutoa mahubiri ya kulaani makofi hayo kuwa hayafai katika nyumba ya Mungu. Lakini kutaniko lilipenda sana mahubiri hayo hivi kwamba baada ya kumaliza kuhubiri, walipiga makofi hata hivyo. Hadithi hii inaonyesha nguvu isiyoweza kubadilika ya maneno ya Kiyunani.

Tunaweza kuwashukuru Chrysostom na Augustine (354-430), profesa wa zamani wa usemi, kwa kuifanya mimbari kuwa sehemu ya hotuba na sehemu ya imani ya Kikristo." Katika Chrysostom, mahubiri ya Kigiriki yalifikia kilele chake. "mhubiri lazima ajitaabishe kwa muda mrefu kwenye mahubiri yake ili apate nguvu ya ufasaha."

Katika Augustine, mahubiri ya Kilatini yalifikia kilele chake. Mtindo wa mahubiri ya Kilatini ulikuwa chini zaidi kuliko mtindo wa Kigiriki. Ililenga "mtu wa kawaida" na ilielekezwa kwa hatua rahisi zaidi ya maadili. Zwingli alimchukua John Chrysostom kama kielelezo chake katika kuhubiri, huku Luther alichukua Augustine kama kielelezo chake." Mitindo yote miwili ya Kilatini na Kigiriki ilijumuisha muundo wa ufafanuzi wa mstari kwa mstari pamoja na namna ya kufafanua. Hata hivyo, Chrysostom na Augustine walisimama katika ukoo wa wanasofi wa Kigiriki. Walitupa usemi uliong'aa wa Kikristo. Walitupa maudhui ya "Kikristo" lakini ya Kigiriki kwa mtindo wa biblia.

Jinsi Mahubiri Yanavyodhuru Kanisa

Ingawa yameheshimiwa kwa karne tano, mahubiri ya kawaida yameathiri vibaya kanisa kwa njia kadhaa.

Kwanza, mahubiri yanamfanya mhubiri kuwa mtendaji mzuri wa mkusanyiko wa kawaida wa kanisa. Matokeo yake, ushiriki wa kusanyiko unatatizwa vyema na kuzuiwa katika hali mbaya zaidi. Mahubiri yanageuza kanisa kuwa kituo cha kuhubiri. Kusanyiko linabadilika na kuwa kundi la watazamaji walionyamazishwa wanaotazama onyesho. Hakuna nafasi ya kumkatiza au kumhoji mhubiri anapotoa hotuba yake. Mahubiri yanafungia na kufunga utendaji kazi wa mwili wa Kristo. Inakuza ukuhani tulivu kwa kuruhusu watu wa mipini kutawala mkusanyiko wa kanisa wiki baada ya wiki.

Pili, mahubiri mara nyingi huzuia ukuzi wa kiroho. Kwa sababu ni jambo la njia moja, inahimiza utepetevu. Mahubiri yanazuia kanisa kufanya kazi kama ilivyokusudiwa. Inadhoofisha huduma ya pande zote. Inazuia ushiriki wazi. Hii husababisha ukuaji wa kiroho wa watu wa YAHUAH kuchukua hatua zaidi ya kupiga mbizi.

Kama Wakristo, lazima wafanye kazi ikiwa wanataka kukomaa (ona Marko 4:24-25 na Waebrania 10:24-25). Hakuna anayekua kwa kusikiliza bila kufanya juma baada ya wiki. Kwa hakika, moja ya malengo ya mafundisho ya Agano Jipya ni kupata kila mshiriki kutenda kazi (Waefeso 4:11-16). Ni kuwahimiza washiriki kufungua vinywa vyao katika mkutano (1 Wakorintho 12-14).

Mahubiri ya kawaida yanazuia mchakato huu.

Tatu, mahubiri yanahifadhi mawazo ya makasisi yasiyo ya kibiblia. Inajenga utegemezi mwingi na wa patholojia kwa makasisi. Mahubiri yanamfanya mhubiri kuwa mtaalamu wa kidini - ndiye pekee aliye na lolote la kustahiki kusema. Kila mtu mwingine anachukuliwa kama muumini wa daraja la pili - mtu anayeweka joto kwenye viti. (Ingawa hii haisemwi kwa kawaida, ni ukweli usiosema)"

Mchungaji anawezaje kujifunza kutoka kwa washiriki wengine wa mwili wa Kristo wakati wamenyamazishwa? Je, kanisa linaweza kujifunzaje kutoka kwa mchungaji wakati washiriki wake hawawezi kumuuliza maswali wakati wa hotuba yake? Ndugu na dada wanaweza kujifunza jinsi gani kutoka kwa wenzao ikiwa wanazuiwa kuzungumza kwenye mikutano?

Mahubiri yanafanya "kanisa" kuwa mbali na kutokuwa na utu." Yanamnyima mchungaji kupokea riziki ya kiroho kutoka kwa kanisa. Na yanalinyima kanisa kupokea chakula cha kiroho kutoka kwa mtu mwingine. Kwa sababu hizi, mahubiri ni mojawapo ya vizuizi vikubwa vya njia ya ukuhani unaofanya kazi!

Nne, badala ya kuwaandaa watakatifu, mahubiri yanawaondolea ustadi. Haijalishi jinsi wahudumu wanavyopiga kelele kuhusu "kuwatayarisha watakatifu kwa ajili ya kazi ya huduma," ukweli ni kwamba mahubiri ya kisasa yanayohubiriwa kila juma yana uwezo mdogo wa kuwatayarisha watu wa YAHUAH kwa ajili ya huduma ya kiroho na utendaji.

Kwa bahati mbaya, hata hivyo, wengi wa watu wa YAHUAH wamezoea kusikia mahubiri kama vile wahubiri wengi wamezoea kuyahubiri.

Kinyume chake, mafundisho ya Agano Jipya yanapaswa kuandaa kusanyiko ili liweze kufanya kazi bila kuwepo kwa kasisi.

Tano, mahubiri ya leo mara nyingi hayafanyiki. Wahubiri wasiohesabika huzungumza kama wataalamu wa yale ambayo hawajawahi kuyapitia. Iwe ni ya kufikirika/kinadharia, ibada/msukumo, kudai/kulazimisha, au kuburudisha/kuchekesha, mahubiri hayawezi kuwaweka wasikilizaji katika uzoefu wa moja kwa moja, wa vitendo wa kile ambacho kimehubiriwa. Hivyo, mahubiri ya kawaida ni somo la kuogelea kwenye nchi kavu! Haina thamani yoyote ya vitendo. Mengi yanahubiriwa, lakini yanatua kidogo. Wengi wao ni lengo la

lobe ya mbele. pulpitiism ya kisasa kwa ujumla inashindwa kufikia zaidi ya kusambaza habari na kuendelea kuwaandaa waumini kupata uzoefu na kutumia kile ambacho wamesikia.

Katika suala hili, mahubiri yanaangazia baba yake wa kweli - rhetoric ya Greco-Roman. Maneno ya Kigiriki-Kirumi yalitolewa kwa ufupi. Ilihusisha fomu zilizoundwa kuburudisha na kuonyesha fikra badala ya kufundisha au kukuza talanta kwa wengine. Mahubiri yaliyoboreshwa ya kisasa yanaweza kuchangamsha moyo, kutia moyo nia, na kuchangamsha akili. Lakini mara chache sana kama itawahi kuonyesha timu jinsi ya kuondoka kwenye msongamano. Kwa njia zote hizi, mahubiri ya kisasa hayafikii malipo yake katika kukuza aina ya ukuaji wa kiroho ambayo inaaahidi. Hatimaye, kwa hakika inazidisha umaskini wa kanisa. Mahubiri hufanya kama kichocheo cha muda. Athari zake mara nyingi ni za muda mfupi.

Hebu tuwe waaminifu. Kuna Wakristo wengi ambao wamehubiriwa kwa miongo kadhaa, na bado ni watoto wachanga katika Kristo. Wakristo hawageuzwi tu kwa kusikia mahubiri juma baada ya juma. Wanabadilishwa na kukutana mara kwa mara na YAHUAH. Kwa hivyo, wale wanaohudumu wameitwa kuhubiri YAHUAH na sio habari kumhusu. Pia wameitwa kufanya huduma yao kuwa ya vitendo sana. Hawakuitwa tu kumfunua Masihi kwa neno lililonenwa, bali kuwaonyesha wasikilizaji wao jinsi ya kupata uzoefu, kujua, kumfuata, na kumtumikia. Mahubiri ya kisasa mara nyingi hayana vipengele hivi muhimu.

Ikiwa mahubiri hawezi kuwaleta wasikilizaji wake katika uzoefu hai wa kiroho wa kile anachohudumu, matokeo ya ujumbe wake yatakuwa ya muda mfupi. Kwa hiyo, kanisa linahitaji pulpiteers chache na wawezeshaji zaidi wa kiroho. Inahitaji sana wale wanaoweza kumtangaza Masihi na kujua jinsi ya kupeleka watu wa YAHUAH kumpitia Yeye ambaye amehubiriwa. Na juu ya hayo, Wakristo wanahitaji maelekezo ya jinsi ya kushiriki Masihi aliye hai pamoja na kusanyiko lote kwa ajili ya kuheshimiana kwao.

Kwa hiyo, familia ya Kikristo inahitaji kurejeshwa kwa zoea la karne ya kwanza la kuhimizana na huduma ya pamoja. Kwa maana Agano Jipya hutegemea mabadiliko ya kiroho juu ya mambo haya mawili.

Ni kweli kwamba karama ya kufundisha iko katika kusanyiko. Lakini mafundisho yanapaswa kutoka kwa waamini wote (1 Wakorintho 14:26, 31) na vile vile kutoka kwa wale walio na karama maalum ya kufundisha.

(Waefeso 4:11; Yakobo 3:1). Tunasonga mbali nje ya mipaka ya kibiblia tunaporuhusu mafundisho kuchukua mfumo wa mahubiri ya kawaida na kuyaweka kwa darasa la wasemaji wa kitaalamu.

Kuifunga

Je, kuhubiri na kufundisha Neno la YAHUAH ni kimaandiko? Ndiyo, kabisa. Lakini mahubiri ya mimbarini ya kisasa si sawa na mahubiri na mafundisho yanayopatikana katika Maandiko.

Haiwezi kupatikana katika Agano la Kale, huduma ya YAHUSHUA, au maisha ya kusanyiko la awali." - Zaidi ya hayo, Shaul aliwaambia waongofu wake Wagiriki kwamba alikataa kushawishiwa na mifumo ya mawasiliano ya watu wa wakati wake wapagani (1 Wakorintho 1:17,22; 2:1-5.)

Lakini vipi kuhusu 1 Wakorintho 9:22-23 (NLT), ambapo Shauli anasema, "Ninajaribu kutafuta maelewano na kila mtu, nikifanya kila niwezalo kuwaokoa wengine"? Tungesema kwamba hii isingejumuisha kufanya mahubiri ya kila juma kuwa lengo la mikusanyiko yote ya ibada, ambayo ingezuia mabadiliko ya waumini na kujengana.

Mahubiri hayo yalitungwa katika tumbo la maneno ya Kiyunani. Ilizaliwa katika jumuiya ya Kikristo wakati wapagani waliogeuka Wakristo walianza kuleta mitindo yao ya kuzungumza katika mkutano. Kufikia karne ya tatu, ikawa kawaida kwa viongozi wa Kikristo kutoa mahubiri. Kufikia karne ya nne ikawa kawaida.

Ukristo umechukua utamaduni wake unaozunguka. Mchungaji wako anapopanda mimbari yake akiwa amevaa mavazi yake ya ukasisi ili kutoa mahubiri yake matakatifu, bila kujua anacheza jukumu la mzungumzaji wa kale wa Kigiriki.

Hata hivyo, licha ya ukweli kwamba mahubiri ya kisasa hayana hata chembe ya sifa za kibiblia kuunga mkono kuwapo kwayo, yanaendelea kustajabishwa bila kuchambuliwa machoni pa Wakristo wengi wa siku hizi. Imekuwa imejikita katika akili ya Kikristo hivi kwamba wachungaji wengi wanaoamini Biblia na watu wa kawaida wanashindwa kuona kwamba wanathibitisha na kuendeleza desturi isiyo ya Kimaandiko nje ya mapokeo matupu. Mahubiri yamepachikwa kabisa.

Kwa kuzingatia yote ambayo tumegundua kuhusu mahubiri ya kisasa, fikiria maswali haya:

Mwanadamu anawezaje kuhubiri mahubiri juu ya kuwa mwaminifu kwa Neno la YAHUAH wakati anahubiri mahubiri? Na ni kwa jinsi gani Mkristo anaweza kuketi kwenye kiti bila utulivu na kuthibitisha ukhani wa waamini wote wakati yeye ameketi katika kiti kwa utulivu? Ili kuweka jambo bora zaidi juu yake, unawezaje kudai kushikilia fundisho la Kiprotestanti la maandiko ya sola ("kwa Maandiko pekee") na bado unaunga mkono mahubiri ya mimbarani?

Kama mwandishi mmoja alivyosema kwa ufasaha sana, "Mahubiri haya, kwa vitendo, zaidi ya kukosolewa. Yamekuwa mwisho yenyewe, takatifu-tokeo la heshima potofu kwa 'mapokeo ya wazee' ... inaonekana kwa kushangaza kutopatana kwamba wale ambao wana mwelekeo zaidi wa kudai kwamba Biblia ni Neno la YAHUAH, 'maswala kuu ya kibiblia ni mwongozo wa kibiblia

na kufanya mazoezi ya kwanza katika imani. kwa kupendelea ‘mashimo yaliyopasuka’ ya baba zao (Yeremia 2:13).

Je, kweli kuna nafasi katika zizi la kanisa kwa ng'ombe watakatifu kama mahubiri? Kukuza Uelewaji wa Kiebrania wa Maandiko ya Kiebrania; Mahubiri ya Kikristo Yalitoka Wapi?

Vyanzo

- Ukristo wa kipagani?kuchunguza Roots of Our Church Practices, Frank Viola na George Barna, 1998, Tyndale House Publishing, Inc.
- Je, Wazushi Halisi Tafadhali Wasimame?Toleo la Tatu, David Bercot 1989, Scroll Publishing, Amberson, PA
- Taasisi ya Shalom ya Pasifiki ya Kusini - Kukuza Uelewa wa Kiebrania wa Maandiko ya Kiebrania; Mahubiri ya Kikristo Yalitoka Wapi?
<http://webdesign97.tripod.com/shalominstitutepromotinghebrewunderstandingofscripture/id40.html>
- Je, Kanisa Langu Kweli Ni Kanisa la Agano Jipya?Darryl M. Erkel (1994)
- Ni Nani Aliye Hai katika Maonyesho ya Imani ya "Kundi"?George Barna barna.org/faith-spirituality/400-who-is-active-in-group-expressions-of-faith-barna-study-examines-small-groups-sunday-school-and-house-churches
- Kanisa Rahisi(Wikipedia.org/wiki/simple_church).